

ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗΣ ΤΗΣ ΕΕ
ΕΣΠΑ 2014-2020 & ΕΣΠΑ 2021-2027

Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας, Θράκης

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΓΟΥΛΑΤΟΣ

Καθηγητής, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Επισκέπτης Καθηγητής, Κολλέγιο της Ευρώπης

ΔΗΜΗΤΡΑ ΤΣΙΓΚΟΥ

Ερευνήτρια, Οικονομική Διακυβέρνηση ΕΕ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σύντομη εισαγωγή.....	3
Προγραμματική Περίοδος 2014-2020.....	5
Ειδικότερα για την Ελλάδα.....	6
Η Περιφέρεια της Ανατολικής Μακεδονίας, Θράκης	8
Προγραμματική Περίοδος 2021-2027	16
Ειδικότερα για την Ελλάδα.....	19
Η Πολιτική Συνοχής ως απάντηση στην covid-19	21
Θέμα Ημερίδας: Ισότητα των φύλων.....	22

ΣΥΝΤΟΜΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Πολιτική Συνοχής είναι η βασική πολιτική επενδύσεων της ΕΕ. Στοχεύοντας όλες τις περιφέρειες και τις πόλεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), επιδιώκει να στηρίξει τη δημιουργία θέσεων εργασίας, να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και να προωθήσει την οικονομική και βιώσιμη ανάπτυξη, συμβάλλοντας σε μια καλύτερη ζωή για όλους τους ευρωπαίους πολίτες. Σκοπός της είναι η διασφάλιση της αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών-μελών και της σύγκλισης των Περιφερειών, με τη μείωση των σημαντικών οικονομικών, κοινωνικών και εδαφικών ανισοτήτων που παρατηρούνται μεταξύ τους. Ως εκ τούτου, η Πολιτική Συνοχής είναι η πολιτική που βρίσκεται πίσω από τα εκατοντάδες χιλιάδες έργα, άλλα μεγαλύτερης και άλλα μικρότερης κλίμακας, και τα επιχειρησιακά προγράμματα, τα οποία υλοποιούνται ανά την Ευρώπη με τη συγχρηματοδότηση της ΕΕ μέσω των αρμόδιων Ταμείων.

Πιο συγκεκριμένα, οι στόχοι της Πολιτικής Συνοχής επιτυγχάνονται στο πλαίσιο της αξιοποίησης του:

- ✚ **Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης – ΕΤΠΑ**, που έχει ως στόχο την ενδυνάμωση της περιφερειακής οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής, επενδύοντας σε τομείς που ενισχύουν την ανάπτυξη, έτσι ώστε να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα, να δημιουργηθούν θέσεις εργασίας και να διορθωθούν οι ανισορροπίες μεταξύ των περιφερειών της ΕΕ. Για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027 το ΕΤΠΑ θα χρηματοδοτήσει επενδύσεις για τη δημιουργία μιας πιο έξυπνης, πιο πράσινης, πιο συνδεδεμένης και πιο κοινωνικής Ευρώπης, που θα είναι βρίσκεται κοντά στους πολίτες της.
- ✚ **Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου – ΕΚΤ+** (για την περίοδο 2014-2020 *Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο*), που επενδύει στο ανθρώπινο κεφάλαιο της Ευρώπης, έχοντας ως στόχο τη βελτίωση των ευκαιριών σε ό,τι αφορά την απασχόληση, την εκπαίδευση και τις δεξιότητες, καθώς και την προώθηση των αντίστοιχων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων στους τομείς αυτούς. Παράλληλα, υποστηρίζει την εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων και αποτελεί έναν από τους ακρογωνιαίους λίθους της κοινωνικοοικονομικής ανάκαμψης της ΕΕ από την πανδημία του κορωνοϊού.
- ✚ **Ταμείου Συνοχής**, που χρηματοδοτεί έργα στους τομείς των μεταφορών, επενδύει στο περιβάλλον και στην πράσινη ανάπτυξη, στοχεύοντας τα κράτη-μέλη των οποίων το Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα (ΑΕΕ) ανά κάτοικο είναι λιγότερο από 90% του

ευρωπαϊκού μέσου όρου, επιδιώκοντας να μειώσει τις οικονομικές, κοινωνικές, και εδαφικές ανισότητες και να προωθήσει τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020, τα Ταμεία ΕΤΠΑ, ΕΚΤ και το Ταμείο Συνοχής, μαζί με το **Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης –ΕΓΤΑΑ**, το οποίο εστιάζει στην επίλυση των ιδιαίτερων προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι αγροτικές περιοχές της ΕΕ και το **Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας –ΕΤΘΑ** (Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας από το 2021), το οποίο βοηθά τους αλιείς να υιοθετήσουν πρακτικές βιώσιμης αλιείας και στηρίζει τις παράκτιες κοινότητες, ώστε να διαφοροποιήσουν τις οικονομίες τους, με στόχο να βελτιωθεί η ποιότητα ζωής κατά μήκος των ευρωπαϊκών ακτών, αποτέλεσαν τα **Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία – ΕΔΕΤ**. Στη βάση των ΕΔΕΤ, επιχειρήθηκε ο συντονισμός και η συνεκτικότητα μεταξύ της πολιτικής συνοχής και των άλλων πολιτικών της ΕΕ που συμβάλλουν στην περιφερειακή ανάπτυξη. Στόχος τους, μεταξύ άλλων, ήταν να συμβάλλουν στη δημιουργία θέσεων εργασίας και στη διασφάλιση μιας βιώσιμης ευρωπαϊκής οικονομίας και ενός υγιούς περιβάλλοντος, εστιάζοντας σε συγκεκριμένους τομείς, όπως για παράδειγμα η έρευνα και η καινοτομία, οι ψηφιακές τεχνολογίες, η στήριξη της οικονομίας χαμηλών εκπομπών άνθρακα, η βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων, οι μικρές επιχειρήσεις κ.ο.κ. Τα κράτη-μέλη έχουν ακόμη τη δυνατότητα να δεσμεύσουν κονδύλια στο πλαίσιο των ΕΔΕΤ **μέχρι το τέλος του 2023**.

- ✚ Επιπλέον, από το 2021 στο «οπλοστάσιο» της Πολιτικής Συνοχής προστέθηκε και το **Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης**, ως ένα νέο χρηματοδοτικό μέσο για την παροχή στήριξης σε εδάφη που αντιμετωπίζουν σοβαρές κοινωνικοοικονομικές προκλήσεις λόγω της μετάβασής τους προς την κλιματική ουδετερότητα, όπως προβλέπει η εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας για μία κλιματικά ουδέτερη ΕΕ μέχρι το 2050. Για την επίτευξη του στόχου αυτού, το **Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης** ενισχύει τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις και στηρίζει επενδύσεις σε τομείς όπως η ψηφιακή συνδεσιμότητα, οι τεχνολογίες καθαρής ενέργειας, η μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, ο μετασχηματισμός των βιομηχανικών εγκαταστάσεων, η έρευνα και η καινοτομία, η επανεκπαίδευση των εργαζομένων και η αντίστοιχη τεχνική βοήθεια κ.ο.κ.

Το σύνολο των πόρων που προορίζονται για την Πολιτική Συνοχής προβλέπονται στο πλαίσιο του Προϋπολογισμού της ΕΕ, δηλαδή του Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου – ΠΔΠ, που καθορίζει τα όρια των δαπανών της Ένωσης για μια περίοδο τουλάχιστον πέντε ετών. Το ύψος της επένδυσης της Πολιτικής Συνοχής αντανακλά τις αναπτυξιακές ανάγκες των κρατών-μελών, καθώς οι περιφέρειες κατηγοριοποιούνται ανάλογα με το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν τους (ΑΕγχΠ) σε **περισσότερο ανεπτυγμένες, μετάβασης ή λιγότερο ανεπτυγμένες**. Κατά τη διαπραγμάτευση σχετικά με το ύψος και την κατανομή των κονδυλίων της Πολιτικής Συνοχής, προτεραιότητα δίνεται στις χώρες και στις περιφέρειες των οποίων η ανάπτυξη υστερεί. Σε αυτό το πλαίσιο, τα κράτη-μέλη καλούνται να αξιοποιήσουν τα κονδύλια αυτά για τη χρηματοδότηση επιχειρησιακών προγραμμάτων, τα οποία ενδέχεται να καλύπτουν όλη την

επικράτεια της χώρας (τομεακά προγράμματα), και/ή συγκεκριμένες περιφέρειες (περιφερειακά προγράμματα), ή ακόμα και να περιλαμβάνουν περισσότερες από μια χώρες (συνεργατικά προγράμματα). Τα προγράμματα αυτά παρουσιάζουν τις προτεραιότητες της χώρας και/ή των περιφερειών ή της συγκεκριμένης συνεργαζόμενης περιοχής, πάντα με βάση την εθνική στρατηγική που έχει χαράξει η εκάστοτε χώρα, όπως αυτή αναλύεται στην αντίστοιχη **Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης**, το περιεχόμενο της οποίας διαπραγματεύονται τα κράτη-μέλη με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η διαχείριση και υλοποίηση των επιλεγμένων προγραμμάτων πραγματοποιείται από τα κράτη-μέλη και τις περιφέρειές τους, στη βάση ενός συστήματος αποκεντρωμένης διαχείρισης, υπό την καθοδήγηση και παρακολούθηση των αρμόδιων (εθνικών ή περιφερειακών) «διαχειριστικών αρχών».

Οι δυνητικοί δικαιούχοι της πολιτικής συνοχής μπορεί να είναι δημόσιοι οργανισμοί, επιχειρήσεις (ιδίως μικρομεσαίες), πανεπιστήμια καθώς και ενώσεις, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ) και εθελοντικές οργανώσεις ή ιδιώτες εφόσον υποβάλλουν σχέδια τα οποία πληρούν τα κριτήρια επιλογής που έχουν καθορίσει οι διαχειριστικές αρχές των προγραμμάτων. Οι ξένες επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες στην Ευρώπη δικαιούνται επίσης να λάβουν βοήθεια από τα διαρθρωτικά ταμεία.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2014-2020

Για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020, η ΕΕ διέθεσε **€351,8 δισ.** στην πολιτική συνοχής της, ποσό που συνιστούσε το **32,5%** του συνολικού προϋπολογισμού της. Τα κονδύλια αυτά εγκρίθηκαν για την επίτευξη των στόχων της «**Στρατηγικής «Ευρώπη 2020»**», δίνοντας έμφαση στην έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, ως μέσο αντιμετώπισης των διαρθρωτικών αδυναμιών της ευρωπαϊκής οικονομίας, της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητάς της, και της ενίσχυσης μιας αειφόρου κοινωνικής οικονομίας της αγοράς.

Πιο συγκεκριμένα, για την προγραμματική περίοδο **2014-2020**, ο σχετικός Κανονισμός Κοινών Διατάξεων (Κανονισμός (ΕΕ) Αριθ. 1303/2013) καθόρισε **11 Θεματικούς Στόχους** προς υποστήριξη από τα ΕΔΕΤ:

1. Ενίσχυση της Έρευνας, της Τεχνολογικής Ανάπτυξης και της Καινοτομίας.
2. Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των Τεχνολογιών Πληροφοριών και Επικοινωνιών.
3. Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ) και του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (για το ΕΤΘΑ).
4. Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς.

5. Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων.
6. Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων.
7. Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των εμποδίων σε βασικές υποδομές δικτύων.
8. Προώθηση της βιώσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων.
9. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας και των διακρίσεων.
10. Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη δια βίου μάθηση.
11. Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των δημόσιων αρχών και των ενδιαφερόμενων φορέων και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης.

ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ¹

Για τη χώρα μας προβλέφθηκαν στο πλαίσιο της Πολιτικής Συνοχής κονδύλια ύψους €17,8 δισ. (Υπουργείο Οικονομικών, τιμές 2018)² τα οποία διοχετεύθηκαν στις **13 ελληνικές περιφέρειες**, επιτρέποντας την υλοποίηση περισσότερων από **22.000 έργων**. Τα έργα αυτά συνέβαλαν στην αναγέννηση της ελληνικής οικονομίας μέσω της ανάταξης και αναβάθμισης του παραγωγικού και κοινωνικού της ιστού, αντιμετωπίζοντας τις σοβαρές διαρθρωτικές αδυναμίες της χώρας, οι οποίες εντάθηκαν κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης.

Μάλιστα, ακολουθώντας το παράδειγμα της Προγραμματικής Περιόδου **2007-2013**, κατά την οποία το ποσοστό **συγχρηματοδότησης της ΕΕ αυξήθηκε κατακόρυφα από 75% σε 99,8%**, συμβάλλοντας στην ταχύτερη απορρόφηση των κονδυλίων, παρά την υιοθέτηση μέτρων αυστηρής δημοσιονομικής λιτότητας, την περίοδο **2014-2020**, το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο επέτρεψε **υψηλότερο ποσοστό προκαταβολών** από το κανονικό. Προέβλεψε, επίσης, **υψηλότερο ποσοστό συγχρηματοδότησης**, για τα τρία πρώτα έτη της προγραμματικής περιόδου, έχοντας ως στόχο τη διευκόλυνση των εθνικών προϋπολογισμών κατά την περίοδο δημοσιονομικής προσαρμογής.³ Παράλληλα, συμπεριλήφθηκε όρος για την

¹ Βλέπε: [ΕΣΠΑ 2014-2020 \(espa.gr\)](http://espa.gr)

² Συνολικά προβλέφθηκαν 26 δισ., όπου το **80%** αποτέλεσαν πόρους των **Διαρθρωτικών/Επενδυτικών Ταμείων της ΕΕ** και το 20% εθνικούς πόρους (ΕΣΠΑ FACTSHEET 2014-2020).

³ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 περί καθορισμού κοινών διατάξεων για τα ΕΔΕΤ (L 347/320, 20.12.2013) και Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2016/2135 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Νοεμβρίου 2016 (L 338/34, 13.12.2016) με τον οποίο επεκτάθηκε η λεγόμενη «συμπληρωματική συγχρηματοδότηση» (top-up co-financing) πέραν της αρχικής κανονιστικής προθεσμίας του Ιουνίου 2016, έως τις 30 Ιουνίου του έτους που έπεται του ημερολογιακού έτους κατά το οποίο η σχετική χρηματοδοτική βοήθεια περατώνεται. Το μέσο ποσοστό συγχρηματοδότησης για την Ελλάδα

αναθεώρηση των εθνικών κατανομών της περιόδου 2017-2020, ο οποίος οδήγησε **στην αύξηση των συνολικά διαθέσιμων πόρων** για τα κράτη-μέλη που επλήγησαν περισσότερο από τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2008-2013, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα.⁴

Ως αποτέλεσμα, το **Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης 2014-2020 – ΕΣΠΑ**, το οποίο αποτέλεσε το βασικό στρατηγικό σχέδιο για την ανάπτυξη της χώρας με την κρίσιμη συνδρομή των πόρων των **ΕΔΕΤ**, κατάφερε να θέσει στο επίκεντρο της περιόδου τους στόχους της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020», προάγοντας μια ανάπτυξη:

- **Έξυπνη**, με αποτελεσματικότερες επενδύσεις στην εκπαίδευση, την έρευνα και την καινοτομία.
- **Βιώσιμη**, χάρη στην αποφασιστική μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα, και
- **Χωρίς Αποκλεισμούς**, με ιδιαίτερη έμφαση στη δημιουργία θέσεων εργασίας και στη μείωση της φτώχειας.

Συμφωνα με το αναπτυξιακό όραμα του ΕΣΠΑ, σημαντικό στόχο αποτέλεσε η δημιουργία και διατήρηση βιώσιμων θέσεων απασχόλησης, με αιχμή την εξωστρεφή, καινοτόμο και ανταγωνιστική επιχειρηματικότητα και γνώμονα την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης.

Χρηματοδοτικές προτεραιότητες της περιόδου:

1. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα με αιχμή την καινοτομία και αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας.
2. Ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού – ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση.
3. Προστασία του περιβάλλοντος – Μετάβαση σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον.
4. Ανάπτυξη – εκσυγχρονισμός – ολοκλήρωση υποδομών για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.
5. Βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης.

ανέρχεται, περίπου, στο 90%, ανάλογα με το επιχειρησιακό πρόγραμμα και την κατηγορία των περιφερειών. Η εν λόγω πρόβλεψη, αφορά την περίπτωση των κρατών-μελών που βρίσκονταν σε πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής.

⁴ Βλέπε: Βασαρδάνη, Μελίνα, and Δήμητρα Δημητροπούλου. 2018. "Η αξιοποίηση των διαρθρωτικών πόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Ελλάδα." Τράπεζα της Ελλάδος: Οικονομικό Δελτίο 47: 37-64. <https://www.bankofgreece.gr/BogEkdoseis/oikodelt201807.pdf>

Επίσης, καθοριστικό στοιχείο στον αναπτυξιακό σχεδιασμό της περιόδου 2014-2020 αποτέλεσε η εκπόνηση της εθνικής και των περιφερειακών **Στρατηγικών Έρευνας και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση**. Στο πλαίσιο των στρατηγικών αυτών, η χώρα και οι Περιφέρειές της κλήθηκαν να εντοπίσουν τις δραστηριότητες εκείνες στις οποίες παρουσιάζουν ή είναι σε θέση να οικοδομήσουν ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα και σε αυτές να επικεντρώσουν τους διαθέσιμους πόρους και τις προσπάθειές τους, ώστε να καταστεί δυνατή η επίτευξη σημαντικών αναπτυξιακών αποτελεσμάτων.

Σε εθνικό επίπεδο προσδιορίστηκαν οκτώ σχετικοί κλάδοι:

- Αγρο-διατροφή
- Υγεία – φάρμακα
- Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών
- Ενέργεια
- Περιβάλλον και βιώσιμη ανάπτυξη
- Μεταφορές
- Υλικά – κατασκευές
- Τουρισμός, πολιτισμός, δημιουργικές βιομηχανίες

Παράλληλα, ένα άλλο χαρακτηριστικό του αναπτυξιακού σχεδιασμού της περιόδου 2014-2020 αποτέλεσαν οι **Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις**. Πρόκειται για εργαλεία ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης για την εφαρμογή αναπτυξιακών στρατηγικών σε περιοχές που παρουσιάζουν συγκεκριμένα προβλήματα ή διακρίνονται από σημαντικές αναπτυξιακές δεξιότητες.

Το ΕΣΠΑ 2014-2020 συμπεριέλαβε συνολικά **20 Προγράμματα**, 7 Τομεακά και τα 13 Περιφερειακά.

Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ, ΘΡΑΚΗΣ

Ο συνολικός προϋπολογισμός δημόσιας δαπάνης του Προγράμματος για την Περίοδο 2014-2020 ανήλθε στα **€457.129.769**, εκ των οποίων το ποσό των **€365.703.811** αποτέλεσε τη συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ το ποσό της εθνικής συμμετοχής ανήλθε στα €91.425.958, επιτρέποντας την υλοποίηση σχεδόν **1.800 έργων** σε όλη την Περιφέρεια.⁵ Μάλιστα, για την περίοδο **2021-2027**, η κατανομή των κονδυλίων αυξήθηκε στα **€639.098.846**, εκ των οποίων τα **€543.234.017** αποτελούν την **Κοινοτική Συμμετοχή**.⁶

⁵ Διαθέσιμο στο: [Το Τελευταίο Εγκεκριμένο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανατολική Μακεδονία και Θράκη» 2014 – 2020](#)

⁶ Διαθέσιμο στο: [Το Πρόγραμμα «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη» για την περίοδο 2021 – 2027 \(eydamth.gr\)](#)

Ενδεικτικά έργα:⁷**Κάθετος Άξονας Ε61 Εγνατίας Οδού Καβάλα–Δράμα–Σέρρες: Τμήμα Α/Κ Κρηνίδων–Ι/Κ Σταυρού**

Το έργο αφορά στην κατασκευή του οδικού τμήματος «Ανισόπεδος Κόμβος (Α/Κ) Κρηνίδων – Ισόπεδος Κόμβος (Ι/Κ) Σταυρού», μήκους 8,26 χλμ. περίπου, του οδικού άξονα «Δράμα-Καβάλα» του κάθετου οδικού άξονα Ε61 της Εγνατίας οδού, που θα συνδέεται με τις υφιστάμενες εθνικές οδούς «Δράμα–Καβάλα» και «Ελευθερούπολη–Καβάλα», παρακάμπτοντας τους οικισμούς Αμυγδαλέωνα και Πολύστυλου. Σκοπός του έργου είναι η ταχύτερη και ασφαλέστερη μετακίνηση και η ασφάλεια των κατοίκων των οικισμών.

Προγραμματική περίοδος	Ταμείο	Συνολ. Προϋπ/σμός Επένδυσης
2014 -2020	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)	€ 63.298.884

Κάθετος Άξονας 80 Εγνατίας Οδού Αρδάνιο - Ορμένιο : Τμήμα Αρδάνιο - Μάνδρα (Κωδ. 80.1.2) - Φάση Β'

Το έργο της αναβάθμισης του τμήματος «Αρδάνιο–Μάνδρα» επί του κάθετου άξονα της Εγνατία Οδού «Αρδάνιο – Ορμένιο» αφορά στη μετατροπή της υφιστάμενης οδού, μήκους 37,5 χλμ., σε οδό ταχείας κυκλοφορίας, πλάτους διατομής 12/14μ. Περιλαμβάνει τις παρακάμψεις των οικισμών Προβατώννα και Κορνοφωλιάς, την κατασκευή πέντε (5) ανισόπεδων κόμβων (Προβατώννα, Λύρας-Λαγυνών, Δαδιάς, Κορνοφωλιάς, Μάνδρας), καθώς και την κατασκευή παράπλευρου οδικού δικτύου και τις αποκαταστάσεις του δικτύου τοπικών οδών (κάθετες οδοί). Επίσης περιλαμβάνει την κατασκευή νέας ασφαλτικής στρώσης κυκλοφορίας σε όλο το μήκος του τμήματος. Το έργο χρηματοδοτείται στο πλαίσιο δύο προγραμματικών περιόδων, δηλαδή είναι έργο phasing μεταξύ ΕΣΠΑ 2007-2013 και ΕΣΠΑ 2014-2020. Στην α' φάση του έργου έχει υλοποιηθεί μέρος των εργασιών αναβάθμισης, ενώ στην τρέχουσα περίοδο 2014-2020 ολοκληρώνονται όλες οι υπολειπόμενες εργασίες κατασκευής (οδοστρωσία, ασφαλτικά, ηλεκτροφωτισμό, σήμανση/ασφάλεια), ώστε να παραδοθεί σε λειτουργία το σύνολο του έργου, δηλαδή η αναβάθμιση των 37,5 χλμ. περίπου.

⁷ Τα έργα είναι ολοκληρωμένα ή σε διαδικασία ολοκλήρωσης εντός του χρονικού πλαισίου που ορίζεται από το ΕΣΠΑ 2014-2020. Διαθέσιμα στο: [APXIKH \(anaptyxi.gov.gr\)](http://APXIKH(anaptyxi.gov.gr))

Προγραμματική περίοδος	Ταμείο	Συνολ. Προϋπ/σμός Επένδυσης
2014 -2020	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)	€ 56.841.145

Παρεμβάσεις ενεργειακής αναβάθμισης ιδιωτικών κατοικιών

Η δράση «Εξοικονόμηση κατ' οίκον II» που θα υλοποιηθεί στο πλαίσιο του έργου στοχεύει στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κατοικιών της χώρας, συμβάλλοντας στην εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας για την επίτευξη του σχετικού εθνικού στόχου, σύμφωνα με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης Ενεργειακής Απόδοσης. Στο πλαίσιο της Δράσης προβλέπεται η καταβολή ενίσχυσης, η οποία θα αφορά είτε την απευθείας επιχορήγηση του ωφελούμενου, είτε καταβολή επιχορήγησης σε συνδυασμό με άτοκο ή χαμηλότοκο δάνειο. Οι επιλέξιμες παρεμβάσεις αφορούν, μεταξύ άλλων, σε θερμομόνωση, αντικατάσταση κουφωμάτων, συστήματα σκίασης, αναβάθμιση συστημάτων θέρμανσης κλπ. Ωφελούμενοι της Δράσης είναι ιδιοκτήτες νομίμως υφιστάμενων κατοικιών, που επιθυμούν την ενεργειακή αναβάθμιση των ακινήτων τους. Ο σχεδιασμός της Δράσης διασφαλίζει τον κοινωνικό χαρακτήρα της θέτοντας συγκεκριμένα κριτήρια που αφορούν, μεταξύ άλλων, και την εισοδηματική κατάσταση των ιδιοκτητών.

Προγραμματική περίοδος	Ταμείο	Συνολ. Προϋπ/σμός Επένδυσης
2014 -2020	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)	€ 35.000.000

Κτιριακές εγκαταστάσεις της Σχολής Κλασικών & Ανθρωπιστικών Επιστημών και της Σχολής Κοινωνικών, Πολιτικών & Οικονομικών Επιστημών στην Πανεπιστημιούπολη Κομοτηνής

Το έργο αφορά στην κατασκευή κτιριακών εγκαταστάσεων και του περιβάλλοντος χώρου της Σχολής Κλασικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών και της Σχολής Κοινωνικών, Πολιτικών και Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κομοτηνής, εντός του χώρου της Πανεπιστημιούπολης, στο οικοδομικό τετράγωνο 2, που συνορεύει δυτικά με το κτίριο της Νομικής Σχολής. Το κτίριο συντίθεται από επιμέρους τυποποιημένα, επαναλαμβανόμενα κτιριακά τμήματα, τα οποία με τη σειρά τους χαρακτηρίζονται από λειτουργική και κατασκευαστική απλότητα και εμπεριέχουν κατά τρόπο άμεσα αντιληπτό τους προβλεπόμενους από το κτιριολογικό πρόγραμμα χώρους. Με την υλοποίηση του έργου επιτυγχάνονται τα εξής: i) Δημιουργία χώρων με ιδιαίτερες αισθητικές απαιτήσεις, ii) Άνετοι

χώροι κυκλοφορίας, iii) Έντονη συσχέτιση του κτιρίου με τον περιβάλλοντα χώρο, iv) Διατήρηση της ανθρώπινης κλίμακας παρά το σημαντικό μέγεθος του κτιρίου και v) Μορφολόγηση των όψεων του κτιρίου, ώστε να εξυπηρετείται ο στόχος της προβολής του κτιρίου προς τα έξω. Το κτιριακό συγκρότημα αποτελείται από υπόγειο, ισόγειο και 3 ορόφους. Στο κτίριο προβλέπεται να στεγασθούν αμφιθέατρα (2x200 θέσεων και 2x140 θέσεων), κεντρική βιβλιοθήκη, μουσείο, 24 αίθουσες διδασκαλίας, 18 εργαστήρια, γραφεία γραμματειών, κοσμητόρων, προέδρων τμημάτων, μελών Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού (ΔΕΠ), διοικητικών, κυλικείο, χώροι υγιεινής, αποθηκευτικοί χώροι και χώροι ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων. Στη διαμόρφωση του περιβάλλοντα χώρου προβλέπονται εργασίες χωματοουργικών, εσωτερικής οδοποιίας, χώρων στάθμευσης, πλακοστρωμένων επιπέδων, εργασιών πρασίνου και ηλεκτρομηχανολογικών εξωτερικών δικτύων. Το συνολικό εμβαδόν του κτιρίου ανέρχεται σε 23.906 τ.μ. και του περιβάλλοντα χώρου σε 61,4 στρέμματα.

Προγραμματική περίοδος	Ταμείο	Συνολ. Προϋπ/σμός Επένδυσης
2014 -2020	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)	€ 19.365.050

Προμήθεια Εξοπλισμού Πρόληψης και Διαχείρισης Κινδύνων και Καταστροφών (Μηχανήματα Γεωτεχνικών Έργων και Πυροσβεστικά Οχήματα)

Οι Ένοπλες Δυνάμεις πέρα από το κύριο έργο τους για τη φύλαξη των συνόρων της χώρας και της εδαφικής της ακεραιότητας, συνδράμουν τις ομάδες πολιτικής προστασίας της χώρας τόσο με τη διάθεση εξειδικευμένου ή όχι προσωπικού καθώς και μέσων, ανταποκρινόμενες σε αυτά που προβλέπει το σχέδιο ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ. Η υλοποίηση της συγκεκριμένης δράσης και η προμήθεια των υπόψη ειδικοποιημένων μηχανημάτων/εξοπλισμού θα έχει σαν άμεσο επακόλουθο τη διατήρηση της υψηλής επιχειρησιακής ετοιμότητας των Ενόπλων Δυνάμεων για την αποτροπή και την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση κινδύνων και απειλών, καθώς και την εξασφάλιση δυνατότητας άμεσης αντίδρασης, στο πλαίσιο πάντα του σχεδίου ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ. Επιπρόσθετα, θα συμβάλλει σε δραστηριότητες κοινωνικής αρωγής και υποστήριξης των κρατικών υπηρεσιών για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών. Πιο συγκεκριμένα, η προμήθεια των ειδικοποιημένων οχημάτων/εξοπλισμού που προβλέπεται από τη συγκεκριμένη δράση, θα έχει σαν φυσική συνέπεια την επαύξηση της συνεισφοράς των Ενόπλων Δυνάμεων, στους κάτωθι τομείς: Στην υλοποίηση σχεδίων εκτάκτης ανάγκης και αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών, με παράλληλες δυνατότητες διάσωσης και αποκατάσταση ζημιών. Στη δυνατότητα κατασκευής έργων και αποκατάστασης ζημιών σε υποδομές και εγκαταστάσεις. Στη συντήρηση, διατήρηση ανοικτών οδικών αξόνων. Σε εργασίες πρόληψης φυσικών καταστροφών όπως αντιπυρικές ζώνες και αντιπλημμυρικά έργα.

Επιπρόσθετα, η κλιματική αλλαγή και η γεωγραφική θέση της χώρας μας, μας φέρνει αντιμέτωπους με όλο και μεγαλύτερες προκλήσεις αντιμετώπισης συμβάντων μεγάλης κλίμακας Εκτάκτων Αναγκών, όπως μέγα πυρκαγιών (Megafires), με τεράστιες επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον, όσο και στην προστασία της ζωής, την υγεία και την περιουσία των πολιτών. Η προμήθεια πυροσβεστικών οχημάτων διαφόρων τύπων, που θα φυλάσσονται σε στρατιωτικές Μονάδες της Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης και θα μπορούν να επέμβουν άμεσα, θα συνεισφέρει σημαντικά στην αντιμετώπιση ή/και πρόληψη φυσικών καταστροφών ή καταστάσεων έκτακτης ανάγκης. Το ανάγλυφο της χώρας καθώς και το πλήθος των νησιών, καθιστά επιτακτική τη χρήση εναέριων μέσων σε επιχειρήσεις αεροπυρόσβεσης, μεταφοράς ειδικών κλιμακίων αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών, αλλά και διάσωσης/διακομιδών πολιτών, καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, με γεωμετρική αύξηση κατά την αντιπυρική περίοδο. Η προμήθεια των νέων Πυροσβεστικών Οχημάτων Αεροδρομίων, με τις αυξημένες δυνατότητες που παρουσιάζουν, θα αναβαθμίσουν τις υπηρεσίες πυρόσβεσης και διάσωσης της ΠΑ, στο Α/Απ Χρυσούπολης, αλλά και του Α/Δ Μέγας Αλέξανδρος, επιτυγχάνοντας τα υψηλά στάνταρ που τίθενται από τους κανονισμούς αεροπλοΐας (ICAO, EASA, NATO Stanags).

Προγραμματική περίοδος	Ταμείο	Συνολ. Προϋπ/σμός Επένδυσης
2014 -2020	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)	€ 15.154.473

Συμμετοχή Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Περιφερειών στο Ταμείο Επιχειρηματικότητας II

Το Ταμείο Επιχειρηματικότητας II στοχεύει στη δημιουργία χρηματοδοτικών μέσων (Ταμείο Δανείων, Ταμείο Εγγυήσεων κλπ.) με σκοπό τη διευκόλυνση της πρόσβασης των οικονομικά βιώσιμων μεσαίων, μικρών και πολύ μικρών ελληνικών επιχειρήσεων στη χρηματοδότηση, τη δημιουργία βιώσιμων επιχειρήσεων σε καινοτόμους, δυναμικούς και ελπιδοφόρους τομείς της οικονομίας, τη διευκόλυνση της άρσης των συνθηκών πιστωτικής ασφυξίας και την κάλυψη των κενών της χρηματοπιστωτικής αγοράς. Απευθύνεται σε επιχειρήσεις κάθε νομικής μορφής, που βρίσκονται σε οποιοδήποτε στάδιο λειτουργίας (υφιστάμενες, νεοφυείς και υπό σύσταση). Τα χρηματοδοτικά μέσα του Ταμείου αφορούν την παροχή δανείων και εγγυήσεων με ευνοϊκούς όρους στις επιχειρήσεις για την κάλυψη των εξόδων ίδρυσης ή/και ανάπτυξης των επιχειρήσεων, την υλοποίηση επενδύσεων, την κάλυψη αναγκών ρευστότητας, την ενίσχυση εξωστρέφειας και τη δημιουργία νέων ανταγωνιστικών προϊόντων και υπηρεσιών.

Προγραμματική περίοδος	Ταμείο	Συνολ. Προϋπ/σμός Επένδυσης
-------------------------------	---------------	------------------------------------

2014 -2020	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)	€ 10.000.000
------------	---	--------------

Λειτουργία Τοπικών Ομάδων Υγείας (TOMY) 4ης ΥΠΕ στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης

Το έργο εντάσσεται στο πλαίσιο της προωθούμενης μεταρρύθμισης στον χώρο της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και αφορά στη λειτουργία Τοπικών Ομάδων Υγείας (TOMY) στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης, αποτελούμενες από επαγγελματίες υγείας και λοιπό προσωπικό, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 106 του Ν.4461/2017, και την ανάληψη ευθύνης από κάθε TOMY για την παροχή ολιστικών, ανθρωποκεντρικών και υψηλής ποιότητας υπηρεσιών υγείας, δωρεάν και χωρίς διακρίσεις. Με το έργο αυτό εισάγεται για πρώτη φορά η νέα διάρθρωση των Υπηρεσιών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, με την λειτουργία των TOMY. Η TOMY αποτελεί τη βασική μονάδα παροχής υπηρεσιών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας (πρόληψη, προαγωγή και αγωγή υγείας) σε άτομα, οικογένειες και στην ευρύτερη κοινότητα, συμπεριλαμβανομένων των ευπαθών κοινωνικών ομάδων, και είναι ο πυρήνας του Εθνικού Συστήματος Υγείας (ΕΣΥ). Δικαιούχος του έργου είναι η Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ του Υπουργείου Υγείας, Κύριος του έργου το Υπουργείο Υγείας και Φορέας Λειτουργίας και Συντήρησης, η 4^η Υγειονομική Περιφέρεια Μακεδονίας και Θράκης.

Προγραμματική περίοδος	Ταμείο	Συνολ. Προϋπ/σμός Επένδυσης
2014 -2020	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)	€ 8.884.414

Ανέγερση Βρεφονηπιακού Σταθμού Καβάλας

Το έργο αφορά στην κατασκευή Βρεφονηπιακού Σταθμού στην Καβάλα, δυναμικότητας 100 παιδιών, δικαιούχων παροχών του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ), βρεφών, προνηπίων 1,5-3,5 ετών και νηπίων 3,5-5 ετών, ενός μικρού γυμναστηρίου προς χρήση των παιδιών του Σταθμού και διαμόρφωση του περιβάλλοντα χώρου με στεγασμένα καθιστικά, κατασκευές παιδικής χαράς, κήπο και φωτισμό των ακάλυπτων χώρων.

Προγραμματική περίοδος	Ταμείο	Συνολ. Προϋπ/σμός Επένδυσης
2014 -2020	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)	€ 4.339.108

Ιμαρέτ Κομοτηνής: Συντήρηση μνημείου και εκκλησιαστικής συλλογής – Ανάδειξη περιβάλλοντος χώρου

Το έργο αφορά στην τελική φάση ανάδειξης και προσβασιμότητας του κτηριακού συγκροτήματος Ιμαρέτ Κομοτηνής, που βρίσκεται στην οδό Ξενοφώντος και στεγάζει το Εκκλησιαστικό Μουσείο. Το Ιμαρέτ («πτωχοκομείο») ήταν συγκρότημα θρησκευτικού και φιλανθρωπικού χαρακτήρα, το οποίο χρονολογείται από το δεύτερο μισό του 14ου αιώνα και η ίδρυσή του συνδέεται με τον Γαζή Εβρενός Μπέη, σημαντικό στρατηλάτη της πρώιμης Οθωμανικής περιόδου. Η σημαντικότητά του έγκειται στο ότι αποτελεί το παλαιότερο σωζόμενο οθωμανικό μνημείο των Βαλκανίων, με ενδιαφέρουσα και άρτια αρχιτεκτονική, συνδυάζοντας στοιχεία της βυζαντινής και της πρώιμης οθωμανικής εποχής, όπου ήταν έντονη η επιρροή της βυζαντινής αρχιτεκτονικής. Αποτελεί μία προσεγμένη και στιβαρή κατασκευή, με πρωτότυπη κάτοψη, μοναδική του είδους στον ελλαδικό χώρο. Αποτελείται από 3 κτίσματα διαφορετικού προσανατολισμού με περιβάλλοντα χώρο και έχει δύο ενεργές εισόδους σε αυτόν. Στόχοι του παρόντος έργου είναι: 1) Η βελτίωση της λειτουργικότητας και η αύξηση της επισκεψιμότητας του Εκκλησιαστικού μουσείου. 2) Η αισθητική αναβάθμιση και ανάδειξη του μνημειακού συνόλου και του άμεσου περιβάλλοντος χώρου. 3) Η ανάπτυξη ενός ελεύθερου υπαίθριου χώρου σε ελκυστικό πολιτιστικό περιβάλλον με ποιοτικά χαρακτηριστικά. 4) Η προσπελασιμότητα για άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ) σε όλους τους εκθεσιακούς χώρους. 5) Η συντήρηση και εξυγίανση των δομών που έχουν υποστεί φθορά από εξωγενείς παράγοντες. 6) Η αναβάθμιση της ποιότητας και της ποσότητας του φωτισμού.

Προγραμματική περίοδος	Ταμείο	Συνολ. Προϋπ/σμός Επένδυσης
2014 -2020	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)	€ 1.474.750

Προμήθεια Ιατροτεχνολογικού Εξοπλισμού του Γ.Ν. Κομοτηνής «Σισμανόγλειο»

Το έργο αφορά στην προμήθεια ιατροτεχνολογικού εξοπλισμού του «Σισμανόγλειου» Γενικού Νοσοκομείου Κομοτηνής, για την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας του πληθυσμού της Κομοτηνής και της ευρύτερης Περιφερειακής Ενότητας (Νομού) Ροδόπης, καθώς και των επισκεπτών της.

Προγραμματική περίοδος	Ταμείο	Συνολ. Προϋπ/σμός Επένδυσης
-------------------------------	---------------	------------------------------------

2014 -2020	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)	€ 1.221.521
------------	---	-------------

Επιχορήγηση για την παροχή υπηρεσιών υποστήριξης σε άτομα με νοητική υστέρηση στις Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης «αξίΖΩ»

Το έργο αφορά στην παροχή υπηρεσιών φροντίδας και υποστήριξης με μόνιμη διαμονή για 9 άτομα με νοητική υστέρηση άνω των 18 ετών από όλο το Νομό Ροδόπης, με προτεραιότητα στις ευπαθείς οικονομικά ομάδες. Η παροχή των υπηρεσιών λαμβάνει χώρα στις Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης «αξίΖΩ 1», «αξίΖΩ 2» και «αξίΖΩ 3», που λειτουργεί ο σύλλογος Μέρμινας Ατόμων με Νοητική Υστέρηση Νομού Ροδόπης «Άγιοι Θεόδωροι» στην πόλη της Κομοτηνής. Στις Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης «αξίΖΩ» θα εφαρμόζονται προγράμματα ανάπτυξης των ατομικών και κοινωνικών δεξιοτήτων των Ατόμων με Νοητική Υστέρηση, όπως ψυχοθεραπεία, λογοθεραπεία, εργοθεραπεία, αυτοεξυπηρέτηση, ψυχαγωγία, κοινωνικοποίηση και αγωγή υγείας, από επιστημονική ομάδα που απαρτίζεται από ψυχίατρο, ψυχολόγους, λογοθεραπευτές, κοινωνικούς λειτουργούς, φροντιστές και νοσηλεύτες. Ειδικότερα, τα συλλογικά και εξατομικευμένα προγράμματα και υπηρεσίες που εφαρμόζονται περιλαμβάνουν τα εξής: 1) Ενίσχυση των ατομικών και κοινωνικών δεξιοτήτων με καθημερινή ψυχοκοινωνική κινητοποίηση των εκπαιδευόμενων: Ατομική υγιεινή, τακτοποίηση ατομικού και κοινόχρηστου χώρου, προετοιμασία γευμάτων, συνδιαλλαγή με δημόσιες και ιδιωτικές υπηρεσίες και εμπορικά καταστήματα. 2) Συμμετοχή σε εορτές και εκδηλώσεις. 3) Συμβουλευτική του ωφελούμενου, της οικογένειάς του ή/και του δικαστικού συμπαραστάτη για ομαλότερη προσαρμογή στις απαιτούμενες αλλαγές της ζωής. 4) Σταθερές δραστηριότητες ανάπτυξης δεξιοτήτων και δημιουργικής απασχόλησης: Δραστηριότητες κουζίνας, δραστηριότητες αυτόνομης διαβίωσης-αυτοεξυπηρέτησης, αγωγής καταναλωτή, ανακύκλωσης απορριμμάτων, πρόγραμμα φυσικής αγωγής, πρόγραμμα ψυχοκινητικής, ομάδα συμβουλευτικής, πρόγραμμα κυκλοφοριακής αγωγής κλπ. 5) Προ-επαγγελματικά ή επαγγελματικά εργαστήρια (δημιουργική απασχόληση-εργοθεραπεία), που στόχο έχουν την δημιουργία χειροποίητων κατασκευών, τα οποία θα διατίθενται προς πώληση στην κοινότητα (κοσμήματα, κεριά, λαμπάδες, ημερολόγια, εικόνες κλπ.). 6) Διαχείριση ελεύθερου χρόνου: Χορός, μουσική, τηλεόραση, πολιτιστικές, αθλητικές εκδηλώσεις, κοινωνικοποίηση κλπ.

Προγραμματική περίοδος	Ταμείο	Συνολ. Προϋπ/σμός Επένδυσης
2014 -2020	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)	€ 1.020.000

Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού 2019 - 2020 στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Αντικείμενο της πράξης αποτελεί η διδασκαλία μαθημάτων στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης από νέους επιστήμονες κατόχους διδακτορικού για την απόκτηση ακαδημαϊκής διδακτικής εμπειρίας κατά το ακαδημαϊκό έτος 2019 - 2020.

Προγραμματική περίοδος	Ταμείο	Συνολ. Προϋπ/σμός Επένδυσης
2014 -2020	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)	€ 865.150

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2021-2027

Για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, η ΕΕ θα διαθέσει **€392 δισ.** στην Πολιτική Συνοχής της, σχεδόν **το ένα τρίτο δηλαδή του συνολικού προϋπολογισμού της**. Ήδη από τον Μάιο του 2018, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε προτάσεις κανονισμού για την Πολιτική Συνοχής για την περίοδο μετά το 2020, έχοντας ως βασικό στόχο τη μεταρρύθμισή της, ώστε να απλουστευθούν οι διαδικασίες και να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα των επενδύσεων της ΕΕ. Ως εκ τούτου, οι 11 θεματικοί στόχοι που κυριάρχησαν την περίοδο 2014-2020 αντικαταστάθηκαν από πέντε στόχους πολιτικής για το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+, το Ταμείο Συνοχής και το ΕΤΘΑ, με σκοπό να κατευθύνουν τις επενδύσεις για τη δημιουργία:

- Μιας **εξυπνότερης Ευρώπης**, μέσω της καινοτομίας, της ψηφιοποίησης, του οικονομικού μετασχηματισμού και της στήριξης των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων.
- Μιας **πιο Πράσινης Ευρώπης** χωρίς εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, που εφαρμόζει τη συμφωνία του Παρισιού και επενδύει στην ενεργειακή μετάβαση, στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής.
- Μιας **πιο Συνδεδεμένης Ευρώπης**, με στρατηγικά δίκτυα μεταφορών και ψηφιακά δίκτυα.
- Μιας **πιο Κοινωνικής Ευρώπης**, που υλοποιεί τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και στηρίζει την ποιοτική απασχόληση, την εκπαίδευση, τις δεξιότητες, την κοινωνική ένταξη και την ίση πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη.
- Μιας **Ευρώπης πιο Κοντά στους Πολίτες**, με τη στήριξη των αναπτυξιακών στρατηγικών που καταρτίζονται σε τοπικό επίπεδο και της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης σε όλη την ΕΕ.

Παράλληλα, η συγκεκριμένη Προγραμματική Περίοδος διακρίνεται για:

- **Τους κλιματικούς στόχους:** σταθμισμένη κλιματική και περιβαλλοντική συμβολή των επενδύσεων, ελάχιστοι στόχοι για τα ταμεία, μηχανισμός κλιματικής προσαρμογής.
- **Τη μεγαλύτερη ενδυνάμωση των τοπικών, αστικών και εδαφικών αρχών στη διαχείριση των κονδυλίων:** ο αποκλειστικός στόχος της πολιτικής εφαρμόζεται μόνο μέσω εδαφικών και τοπικών αναπτυξιακών στρατηγικών.
- **Την απλούστευση:** Η νέα Πολιτική Συνοχής εισάγει ένα σύνολο κανόνων για τα οκτώ Ταμεία⁸ και σημαντική μείωση του όγκου του παράγωγου δικαίου. Αυτό συνεπάγεται συγκεκριμένα:
 - Πιο απλή και πιο συχνή διαδικασία αναφοράς.
 - Ελαφρύτεροι έλεγχοι για τα προγράμματα: απότομη μείωση των επαληθεύσεων διαχείρισης, «αρχή του ενιαίου ελέγχου», αναλογικές ρυθμίσεις για τους ελέγχους.
 - Ταχύτερη παράδοση: εκτεταμένη δυνατότητα χρήσης απλοποιημένων επιλογών κόστους και χρηματοδότησης που δεν συνδέονται με συστήματα κόστους.
 - Τέλος της έγκρισης της Επιτροπής για τα Μεγάλα Έργα.
 - Όχι άλλος ορισμός φορέων διαχείρισης και ελέγχου.
- **Δημιουργία συνθηκών επιτυχίας:** εξορθολογισμένοι και σαφείς όροι που επιτρέπουν την τήρηση των όρων καθ' όλη τη διάρκεια της Προγραμματικής Περιόδου για την επιστροφή δαπανών από τον προϋπολογισμό της Ένωσης.
- **Ευέλικτος προγραμματισμός προσαρμοσμένος στις νέες προκλήσεις και τις αναδυόμενες ανάγκες:** κατανομή του ποσού ευελιξίας μόνο μετά από ενδιάμεση αναθεώρηση της κοινωνικοοικονομικής κατάστασης και πιθανών νέων προκλήσεων.
- **Ενισχυμένες διατάξεις προβολής και επικοινωνίας:** απαιτήσεις για τους δικαιούχους και προώθηση ενεργειών στρατηγικής σημασίας.

⁸ Θέσπιση Κανονισμού Κοινών Διατάξεων που διέπει 8 ταμεία της ΕΕ των οποίων η διάθεση πραγματοποιείται από κοινού με τα κράτη μέλη και τις περιφέρειες. Από κοινού, αντιπροσωπεύουν το ένα τρίτο του προϋπολογισμού της ΕΕ. Τα 8 ταμεία που καλύπτονται από τον παρόντα Κοινό Κανονισμό είναι τα εξής: Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, Ταμείο Συνοχής, Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, Ταμείο Ασύλου και Μετανάστευσης, Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας, Μέσο για τη Διαχείριση των Συνόρων και τις Θεωρήσεις.

Η Νέα Πολιτική Συνοχής θα εξακολουθεί **να επενδύει σε όλες τις περιφέρειες** με τη μέθοδο κατανομής των πόρων να βασίζεται, σε μεγάλο βαθμό, **στο κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ**. Πλέον, όμως, **έχουν προστεθεί και νέα κριτήρια** όπως για παράδειγμα **η ανεργία των νέων, η κλιματική αλλαγή και η ένταξη των μεταναστών**, ώστε να αντανακλάται καλύτερα η πραγματικότητα.

Επιπλέον, για τη συγκεκριμένη προγραμματική περίοδο, οι στόχοι της Πολιτικής Συνοχής θα χρηματοδοτηθούν όχι μόνο στο πλαίσιο του καθιερωμένου ΠΔΠ, αλλά, επιπρόσθετα, στην περίπτωση ορισμένων προγραμμάτων, προβλέπεται χρηματοδότηση από το προσωρινό Σχέδιο Ανάκαμψης της Ευρώπης, **«NextGenerationEU»**. Το συγκεκριμένο μέσο ανάκαμψης, έχει τη δυνατότητα, μέσω της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, να δανείζεται κεφάλαια για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης από τις κεφαλαιαγορές, αποσκοπώντας στην αποτελεσματική αντιμετώπιση των προκλήσεων που δημιούργησε η πανδημία του κορωνοϊού και στη στήριξη της ανάκαμψης της ευρωπαϊκής οικονομίας. Ως εκ τούτου, θα καταστεί δυνατή η μεταφορά νέων αυξημένων πόρων σε προγράμματα όπως ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας –MAA, το REACT-EU, το πρόγραμμα Horizon Ευρώπη, το InvestEU, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, το RescEU κ.α.

Για παράδειγμα, ο **Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας** με συνολικό προϋπολογισμό €672,5 δισ. (εκ των οποίων €312,5 δισ. ευρώ διατίθενται με τη μορφή επιχορηγήσεων και €360 δισ. με τη μορφή δανείων -τιμές 2018-), συστάθηκε για την αντιμετώπιση της κρίσης της πανδημίας και τη στήριξη της μετάβασης σε μια πράσινη και ψηφιακή οικονομία, δημιουργώντας θέσεις εργασίας και τονώνοντας την ανάπτυξη καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας. Ο MAA θα στηρίξει μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις, ιδίως σε πράσινες και ψηφιακές τεχνολογίες, με διαρκή αντίκτυπο στην παραγωγικότητα και την ανθεκτικότητα της οικονομίας της ΕΕ. Το 70% των πόρων του MAA θα πρέπει να έχουν δεσμευτεί τα έτη 2021 και 2022 και το 30% των πόρων το έτος 2023. Συμπληρωματικά με τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, το **REACT-EU**, που εγκρίθηκε στα τέλη Δεκεμβρίου 2020, αφορά πιο βραχυπρόθεσμες δράσεις αντιμετώπισης της κρίσης σε τομείς που χαρακτηρίζονται καίριας σημασίας για τη θέσπιση των βάσεων μιας υγιούς ανάκαμψης (π.χ., δημιουργία θέσεων απασχόλησης, πράσινη συμφωνία, ψηφιακή μετάβαση). Το REACT-EU, που περιλαμβάνει πρόσθετα κονδύλια ύψους €47,5 δισ., τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν μέχρι και το 2023, θα λειτουργήσει ως συμπλήρωμα για τα προγράμματα συνοχής της περιόδου 2014-2020 και θα προστεθεί στα κονδύλια συνοχής για την περίοδο 2021-2027. Ακόμα, το **Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης**, το οποίο στηρίζει τις περιοχές που επηρεάζονται περισσότερο από τη μετάβαση προς την κλιματική ουδετερότητα και αποσκοπεί στην αποφυγή της αύξησης των περιφερειακών ανισοτήτων, διαθέτει προϋπολογισμό ύψους **€17,5 δισ.** Τα €7,5 δισ. θα προέλθουν από το ΠΔΠ, ενώ επιπλέον **€10 δισ.** θα προέλθουν από το **NextGenerationEU**.

ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ⁹

Το νέο «**Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης 2021-2027**» («**ΕΣΠΑ 2021-2027**») αποτυπώνει σε μεγάλο βαθμό τις νέες προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και τις νέες αναπτυξιακές προτεραιότητες της Ελλάδας για τα επόμενα χρόνια, στοχεύοντας την ενίσχυση του παραγωγικού δυναμικού της οικονομίας, των υποδομών, των ανθρώπινων δεξιοτήτων, καθώς και την ενδυνάμωση της κοινωνικής προστασίας. Εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 29 Ιουλίου 2021 και σύμφωνα με αυτό πρόκειται να διατεθούν στη χώρα μας πόροι συνολικού ύψους **€26,2 δισ.** για τα επόμενα 7 έτη. Ειδικότερα, τα **€20,9 δισ.** θα προέλθουν ως Ενωσιακή Στήριξη και τα **€5,3 δισ.** θα αποτελέσουν εθνική συνεισφορά. Τα έργα/δράσεις που πρόκειται να χρηματοδοτηθούν από το νέο ΕΣΠΑ λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαίτερες συνθήκες και ανάγκες της χώρας μας για τα επόμενα χρόνια, επιδιώκοντας να αντιμετωπίσουν τις διαρθρωτικές υστερήσεις της ελληνικής οικονομίας. Παράλληλα, αναμένεται η ολοκλήρωση των Μεγάλων Έργων που ξεκίνησαν την προηγούμενη Προγραμματική Περίοδο, 2014-2020.

Το νέο «**ΕΣΠΑ 2021-2027**» χαρακτηρίζεται για τον ισχυρό του αναπτυξιακό του προσανατολισμό, όπως αυτός αποτυπώνεται μέσα από δράσεις και έργα υψηλής προστιθέμενης αξίας, με πολλαπλασιαστικά οφέλη τόσο για την κοινωνία, όσο και για την οικονομία, που ανακάμπτει από την πανδημική κρίση, φιλοδοξώντας να συμβάλει ουσιαστικά στην εκκίνηση ενός νέου κύκλου ευημερίας για ολόκληρη τη χώρα και τους πολίτες της.

Βασικά χαρακτηριστικά του Νέου ΕΣΠΑ:

- Διασυνδέεται με το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο και τις συστάσεις της Επιτροπής για τα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα.
- Υποστηρίζει τις λοιπές Εθνικές Στρατηγικές και τα Εθνικά Σχέδια Δράσης.
- Υποστηρίζει το νέο Ταμείο για τη Δίκαιη Μετάβαση (λιγνιτικές περιοχές και νησιά).
- Ακολουθεί το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων και Σχέδιο Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία (Εκθεση Επιτροπής Πισσαρίδη).
- Ακολουθεί τους περιορισμούς των Ευρωπαϊκών Κανονισμών για τις θεματικές συγκεντρώσεις και ξεπερνά τα κατώτατα ποσοστά.

Στόχοι Πολιτικής:

Οι προτεραιότητες και δράσεις που θα υλοποιηθούν προβάλλονται ως συνολική πολιτική, έχοντας ως στόχο τη γόνιμη μετάβαση σε μια:

- **«Πιο έξυπνη» Ελλάδα (20% των συνολικών πόρων)**

⁹ Βλέπε: [Νέα Προγραμματική Περίοδος 2021-2027 \(espa.gr\)](https://espa.gr)

Κεντρικός στόχος για την ελληνική οικονομία είναι η συστηματική αύξηση της παραγωγικότητας και της εξωστρέφειας, καθώς και η στενότερη διασύνδεση της παραγωγής με την τεχνολογία και την καινοτομία. Η στροφή της οικονομίας προς την κατεύθυνση αυτή θα πραγματοποιηθεί με τρόπο συμβατό με τους κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς στόχους της χώρας.

- **«Πιο πράσινη» Ελλάδα (27% των συνολικών πόρων)**

Οι κύριες επιλογές πολιτικής στον τομέα της ενέργειας αφορούν τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης σε όλους τους τομείς, την προώθηση της αυτονομίας με τη χρήση των ΑΠΕ για αυτοπαραγωγή και συστημάτων αποθήκευσης, τη χρήση ΑΠΕ για θέρμανση/ψύξη, τη μετάβαση των νησιών σε καθαρές μορφές ενέργειας, την ενίσχυση διασυνδριακών έργων διασύνδεσης, την αναβάθμιση δικτύων μεταφοράς και διανομής, την ανάπτυξη κέντρων ενεργειακού ελέγχου και «έξυπνων» ενεργειακών συστημάτων και αποθήκευση σε τοπικό επίπεδο, καθώς και την προώθηση πρακτικών αλιείας χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.

- **«Πιο διασυνδεδεμένη» Ελλάδα (8% των συνολικών πόρων)**

Στοχεύοντας στον οικονομικό/ψηφιακό μετασχηματισμό, ενισχύεται η συνδεσιμότητα με ευρυζωνική πρόσβαση υψηλών ταχυτήτων και στηρίζεται η ανάπτυξη προσβάσιμων, υψηλής ποιότητας, πολυτροπικών, ανθεκτικών στην κλιματική αλλαγή, έξυπνων και βιώσιμων υποδομών και συστημάτων μεταφορών.

- **«Πιο κοινωνική» Ελλάδα (30% των συνολικών πόρων)**

Κεντρική επιδίωξη των παρεμβάσεων είναι μια πιο κοινωνική Ελλάδα, μέσω της επένδυσης στο ανθρώπινο δυναμικό και της διασφάλισης ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες και αγαθά.

- **«Ελλάδα πιο κοντά στους πολίτες της» (6% των συνολικών πόρων)**

Οι ολοκληρωμένες χωρικές στρατηγικές με την αξιοποίηση των χωρικών εργαλείων Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων (ΟΧΕ) και ΤΑΠΤοΚ (Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων) θα εφαρμοστούν σε περιοχές που θα πληρούν κατ' ελάχιστο τα κριτήρια που θα προσδιοριστούν από τις εθνικές αρχές και θα αναφερθούν στα Προγράμματα.

- **«Δίκαιη Μετάβαση των περιοχών μετά την απολιγνιτοποίηση» (7% των συνολικών πόρων)**

Η δίκαιη αναπτυξιακή μετάβαση των λιγνιτικών περιοχών, εδράζεται, κατ'εφαρμογή σχετικού σχεδίου δράσης, σε πέντε πυλώνες: καθαρή ενέργεια, έξυπνη αγροτική παραγωγή, βιώσιμος τουρισμός, βιοτεχνία-βιομηχανία-εμπόριο και τεχνολογία-εκπαίδευση. Οι

προγραμματιζόμενες δράσεις/επενδύσεις θα είναι σε συμφωνία με τα εδαφικά σχέδια μετάβασης, τα οποία θα παρέχουν λεπτομερή στοιχεία για τις ανάγκες οικονομικής διαφοροποίησης, απόκτησης νέων δεξιοτήτων και περιβαλλοντικής αποκατάστασης.

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗΣ ΩΣ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΗΝ COVID-19

Η Πολιτική Συνοχής βρέθηκε στην πρώτη γραμμή αντιμετώπισης της πρωτοφανούς κοινωνικοοικονομικής κρίσης που προκλήθηκε από την πανδημία του COVID-19. Ειδικότερα, επικεντρώθηκε στην αντιμετώπιση της μεγάλης πίεσης που ασκήθηκε στον τομέα υγειονομικής περίθαλψης, καθώς και στον σημαντικό κίνδυνο οικονομικής ρευστότητας που απείλησε τις επιχειρήσεις —ιδίως τις μικρές, οι οποίες αναγκάστηκαν να σταματήσουν τις δραστηριότητές τους, θέτοντας, παράλληλα, σε κίνδυνο εκατομμύρια θέσεις εργασίας.

Σε αυτή την κατεύθυνση, τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα ενέκριναν άμεσα δύο συναφείς δέσμες μέτρων, τις επενδυτικές πρωτοβουλίες για την αντιμετώπιση του κορωνοϊού (**CRII/CRII+**), **διευρύνοντας την επιλεξιμότητα των κεφαλαίων της πολιτικής συνοχής** και αυξάνοντας την ευελιξία που προσφέρεται στις προγραμματικές αρχές για τον **επαναπρογραμματισμό** της υπάρχουσας στήριξης της ΕΕ.

Εν προκειμένω, περισσότερα από **€20 δισ.** ανακατανεμήθηκαν για την εξασφάλιση ζωτικής σημασίας ατομικού **εξοπλισμού προστασίας**, αναπνευστήρων και ασθενοφόρων. Ταυτόχρονα, οι επιχειρήσεις μπόρεσαν να επωφεληθούν από **επιχορηγήσεις έκτακτης ανάγκης και δάνεια χαμηλών επιτοκίων**, τα οποία τους επέτρεψαν να διατηρήσουν τη λειτουργία τους κατά τη διάρκεια των lockdown.

Νέα μέτρα για την απασχόληση, ιδίως ρυθμίσεις για τη σύντομη εργασία, τέθηκαν σε εφαρμογή, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι άνθρωποι δεν θα βρεθούν ξαφνικά χωρίς εισόδημα. Παράλληλα, προωθήθηκαν μέτρα απλούστευσης και προσαρμόστηκαν οι κανόνες για να υποστηριχθούν οι δημόσιοι προϋπολογισμοί. Η εισαγωγή της πρωτοβουλίας **REACT-EU**, η οποία ήταν η πρώτη που κινητοποίησε πόρους στο πλαίσιο της ΕΕ επόμενης γενιάς, παρέχοντας **€47,5 δισ.** νέας χρηματοδότησης από την ΕΕ για τα έτη 2021/2022. Χάρη στο υψηλό ποσοστό προχρηματοδότησής του, τα κράτη-μέλη έχουν ήδη καταφέρει να προετοιμάζουν νέα έργα για την ενίσχυση των ιατρικών ιδρυμάτων, των επιχειρήσεων, των εργαζομένων και των ευάλωτων ατόμων. Επίσης, τα κονδύλια αυτά επέτρεψαν την επανέναρξη έργων που είχαν προηγουμένως διακοπεί εξαιτίας των έκτακτων αναγκών. Επιπλέον, δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στις πράσινες και ψηφιακές προτεραιότητες, οι οποίες είναι απαραίτητες για μια έξυπνη, βιώσιμη και ανθεκτική ανάκαμψη, σύμφωνα με την ευρύτερη πολιτική ατζέντα της ΕΕ.

Ως εκ τούτου, η πολιτική συνοχής αποδείχθηκε ευέλικτη και αποτελεσματική σε ό,τι αφορά την ταχεία προσαρμογή στην κρίση, παρέχοντας στα κράτη-μέλη, στις περιφέρειες και στις πόλεις

μια ολοκληρωμένη και προσαρμοσμένη εργαλειοθήκη για την αντιμετώπιση των άνισων εδαφικών, κοινωνικών και οικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΙΔΑΣ: ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ¹⁰

Ισότητα των φύλων

Η ισότητα των φύλων συνιστά **βασική αξία της Ευρωπαϊκής Ένωσης**.¹¹ Από την ίδρυσή της μέχρι σήμερα, η ΕΕ προάγει την ισότητα των φύλων με διάφορους τρόπους, όπως είναι, μεταξύ άλλων, η υιοθέτηση **νομοθεσιών και συστάσεων**, η ανταλλαγή **πληροφοριών και ορθών πρακτικών** και η παροχή **χρηματοδότησης** για την υποστήριξη διαφόρων εθνικών δράσεων, επιτυγχάνοντας σημαντικά αποτελέσματα. Πλέον, για παράδειγμα, είναι ενθαρρυντικό ότι έχει αυξηθεί ο αριθμός των γυναικών στην αγορά εργασίας, ενώ παράλληλα υπάρχει βελτίωση σε ό,τι αφορά την καλύτερη εκπαίδευση και κατάρτισή τους.

Η πρόοδος που έχει σημειώσει η ΕΕ τις τελευταίες δεκαετίες στο πεδίο της ισότητας των φύλων βασίστηκε κυρίως:

- Στη **νομοθεσία** για την **ίση μεταχείριση**.
- Στο γεγονός ότι η **διάσταση του φύλου** λαμβάνεται υπόψη σε όλες τις άλλες πολιτικές.
- Στα ειδικά μέτρα για την **ενίσχυση του ρόλου των γυναικών**.

Ωστόσο, αυτό δε σημαίνει ότι δεν εξακολουθούν να υπάρχουν ανισότητες. Για παράδειγμα, παρά την αύξηση του αριθμού των γυναικών στην αγορά εργασίας, όπως προαναφέρθηκε, το χάσμα μεταξύ των φύλων παραμένει, καθώς οι γυναίκες συνεχίζουν να υπερεκπροσωπούνται στους χαμηλότερα αμειβόμενους τομείς, ενώ υποεκπροσωπούνται σε θέσεις λήψης αποφάσεων, οι οποίες συνεπάγονται και σημαντικά υψηλότερες απολαβές.

¹⁰ Διαθέσιμα στα: [Ισότητα των φύλων στην ΕΕ /Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο/ Οι δράσεις του ΕΚ για την ισότητα των φύλων στην ΕΕ /Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο/, Ιστορική αναδρομή: Τα ορόσημα στον αγώνα της ΕΕ για τα δικαιώματα των γυναικών/Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο/, Στρατηγική για την ισότητα των φύλων, \[GENDER EQUALITY STRATEGY Monitoring Portal\]\(#\)](#)

¹¹ Σύμφωνα με το Άρθρο 23 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, η ισότητα γυναικών και ανδρών πρέπει να εξασφαλίζεται σε όλους τους τομείς, μεταξύ άλλων στην απασχόληση, την εργασία και τις αποδοχές.

Εργαζόμενοι και εργαζόμενες πρώτης γραμμής:

Τομείς παροχής φροντίδας και πωλήσεων στην ΕΕ

Το **76%**
των 49 εκατ.
παρόχων
υπηρεσιών
φροντίδας είναι
γυναίκες

Οι γυναίκες αποτελούν:

το **95%** των οικιακών βοηθών και του προσωπικού καθαριότητας

το **93%** των παιδοκόμων και βοηθών δασκάλων

το **86%** των παρόχων προσωπικής φροντίδας σε υπηρεσίες υγείας

το **82%** των υπαλλήλων σε ταμεία

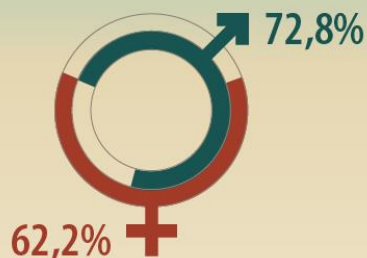
Ποσοστό απασχόλησης στον τομέα της ανθρώπινης υγείας (2019 - %)

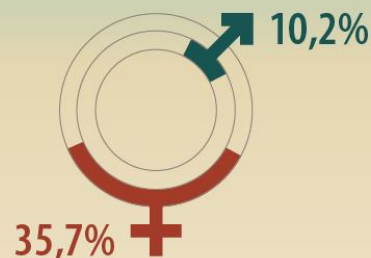
Πηγές:
EPRS (2020), EIGE (2019)

Γυναίκες και άνδρες στην αγορά εργασίας (2020)

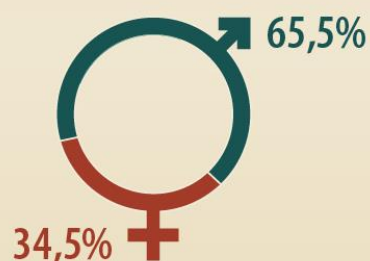
Ποσοστό απασχόλησης για πληθυσμό
σε ηλικία εργασίας

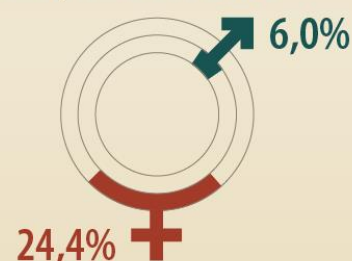
Μερική απασχόληση*

Διευθυντικές θέσεις

Ανενεργός πληθυσμός λόγω
οικογενειακών ευθυνών**

* Δεδομένα από το 2019

** Ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται εκτός εργατικού δυναμικού

Πηγή: Eurostat (lfsa_ergan; lfsa_eppgan; lfsa_egais; sdg_05_40) (2022)

Μάλιστα, οι ανισότητες αυτές ενισχύθηκαν με την έλευση της πανδημίας του κορωνοϊού. Πιο συγκεκριμένα, **η πανδημία έθεσε σε κίνδυνο τα επιτεύγματα των τελευταίων δεκαετιών**, επιφέροντας δυσανάλογες επιπτώσεις στις γυναίκες, οι οποίες φαίνεται να υπερεκπροσωπούνται στους τομείς βασικών υπηρεσιών, που εκτείνονται από τις πωλήσεις έως τις υπηρεσίες φροντίδας παιδιών. Οι γυναίκες, δηλαδή, εργάζονται κατά βάση άτυπα σε επισφαλείς τομείς, που είναι περισσότερο ευάλωτοι σε υψηλά επίπεδα ανεργίας.

Γυναίκες και άνδρες σε επισφαλείς θέσεις εργασίας στην ΕΕ:

Μεγαλύτερος κίνδυνος ανεργίας το 2020

Το **84%**

των γυναικών μεταξύ 15-64 χρονών απασχολούνται σε **τομείς που έχουν πληγεί από την πανδημία του κορονοϊού**

Φύλαξη παιδιών

Πωλήσεις

Ξενοδοχειακός τομέας και τουρισμός

Οικιακή εργασία

Μεγάλο ποσοστό* γυναικών που απασχολούνται στην **άτυπη οικονομία:**

Απουσία εργασιακών δικαιωμάτων και κοινωνικής προστασίας

Απουσία υγειονομικής περίθαλψης, αναρρωτικής άδειας ή επιδομάτων ανεργίας

* Βάσει στοιχείων που έχουν συλλεχθεί σε παγκόσμιο επίπεδο

Ανεργός πληθυσμός στην αγορά εργασίας λόγω ευθυνών φροντίδας στην ΕΕ**

32,7% των γυναικών

4,9% των ανδρών

Εργασία μερικής απασχόλησης στην ΕΕ**

31,3% των γυναικών

8,7% των ανδρών

** Το 2019, στοιχεία που συμπεριλαμβάνουν το Ηνωμένο Βασίλειο

Πηγές:

OHE (2020), ΔΟΣ (2018, 2020), Eurostat (2018, 2020), EIGE (2017)

"Γυναικείες εργασίες"

Η προσχολική εκπαίδευση, η νοσηλεία, η μαιευτική, η γραμματειακή και οικιακή εργασία θεωρούνται ακόμα, σε μεγάλο βαθμό, "γυναικείες εργασίες"

europarl.eu

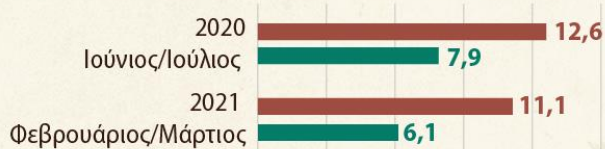
Ένα χρόνο μετά το ξέσπασμα της πανδημίας, οι κοινωνικές και οικονομικές της συνέπειές της επιδείνωσαν τις υφιστάμενες ανισότητες μεταξύ των φύλων, απειλώντας να αναστρέψουν την πρόοδο που έχει σημειωθεί μέχρι σήμερα και διαταράσσοντας, επιπρόσθετα, την ισορροπία μεταξύ προσωπικής και επαγγελματικής ζωής.

ΩΡΕΣ ΜΗ ΑΜΕΙΒΟΜΕΝΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΕ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ COVID-19

Χρόνος που αφιερώθηκε σε μη αμειβόμενες δραστηριότητες

Μέσος όρος ωρών που αφιερώθηκαν ανά εβδομάδα τον τελευταίο μήνα για...

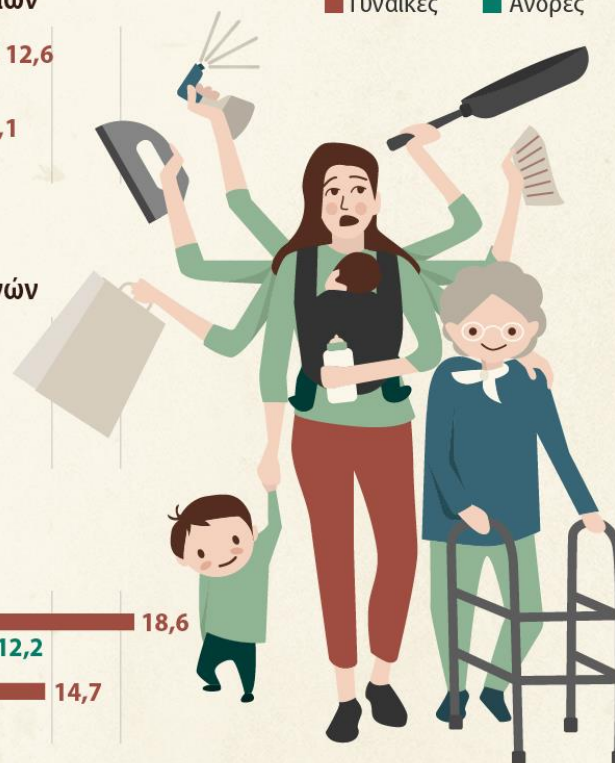
Φροντίδα ή/και εκπαίδευση παιδιών, εγγονιών

Φροντίδα ηλικιωμένων ή ανάπηρων συγγενών

Μαγείρεμα και οικιακές εργασίες

Πηγή: Eurofound, Ζωή, εργασία και COVID-19 (2021)

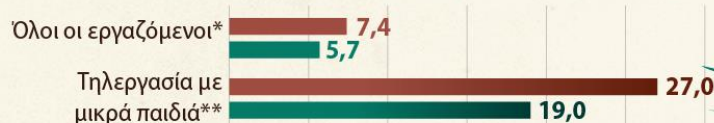

ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ-ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΖΩΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ ΤΟΥ ΚΟΡΟΝΟΪΟΥ

2021 Φεβρουάριος/Μάρτιος

Δυσκολία συγκέντρωσης εν ώρα εργασίας λόγω οικογένειας (%)

■ Γυναίκες ■ Άνδρες

Ποσοστό που θεωρεί ότι η οικογένεια επηρεάζει τον χρόνο που αφιερώνεται στην εργασία (%)

Ποσοστό που θεωρεί ότι η εργασία επηρεάζει το χρόνο που αφιερώνεται στην οικογένεια (%)

* Μέσος όρος: όλοι οι εργαζόμενοι ανεξαρτήτως οικογενειακής κατάστασης ή ρυθμίσεων εργασίας

**Εργάζονται μόνο από το σπίτι με μικρά παιδιά (ηλικίας 0-11)

Πηγή: Eurofound - Ζωή, εργασία και COVID-19 (2021)

Ως εκ τούτου, η ισότητα μεταξύ των δύο φύλων αποτελεί βασική προτεραιότητα της ΕΕ, με τις δράσεις της να επικεντρώνονται στην προώθηση της ισότιμης οικονομικής ανεξαρτησίας γυναικών και ανδρών, στην εξάλειψη του μισθολογικού χάσματος μεταξύ των δύο φύλων, στην προώθηση της ισορροπίας των φύλων στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, στον τερματισμό της έμφυλης βίας, καθώς και στην προώθηση της ισότητας των φύλων πέραν της ΕΕ.

Αναλυτικότερα:

Η Στρατηγική Δέσμευση για την ισότητα των φύλων

- **Η Στρατηγική την περίοδο 2016-2019**

Ήδη, η **Στρατηγική Δέσμευση για την ισότητα των φύλων 2016-2019** καθόρισε το πλαίσιο για τις εργασίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο εν λόγω πεδίο κατά την περίοδο αναφοράς, εστιάζοντας σε πέντε τομείς προτεραιότητας:

- ✚ Αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας και της οικονομικής ανεξαρτησίας γυναικών και ανδρών.
- ✚ Μείωση του χάσματος στους μισθούς, τις αποδοχές και τις συντάξεις λόγω φύλου και, συνεπώς, καταπολέμηση της φτώχειας των γυναικών.
- ✚ Προώθηση της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων.
- ✚ Καταπολέμηση της έμφυλης βίας, προστασία και υποστήριξη των θυμάτων.
- ✚ Προώθηση της ισότητας των φύλων και των δικαιωμάτων των γυναικών σε ολόκληρο τον κόσμο.

Η Στρατηγική Δέσμευση καθόρισε στόχους σε κάθε έναν από αυτούς τους τομείς προτεραιότητας και κατονόμασε πάνω από 30 συγκεκριμένες δράσεις, επιβεβαιώνοντας τη δέσμευση της Επιτροπής για συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου και ενσωμάτωσής της σε όλες τις πολιτικές και τα χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ.

- **Η Στρατηγική για την περίοδο 2020-2025¹²**

Η εν λόγω Στρατηγική επιδιώκει να υλοποιήσει τη δέσμευση της Επιτροπής ως προς την επίτευξη μιας Ένωσης ισότητας, παρουσιάζοντας στόχους πολιτικής και δράσεις για την επίτευξη σημαντικής προόδου έως το 2025 προς **μια Ευρώπη με ισότητα των φύλων**. Στόχος είναι μια Ένωση στην οποία οι γυναίκες και οι άνδρες, τα κορίτσια και τα αγόρια, σε όλη την πολυμορφία τους, θα είναι **ελεύθεροι** να χαράξουν την πορεία που αυτοί επιλέγουν στη ζωή

¹² Για περισσότερες πληροφορίες, βλέπε: [EUR-Lex - 52020DC0152 - EL - EUR-Lex](#)

τους, θα έχουν ίσες ευκαιρίες **ανέλιξης** και θα μπορούν να συμμετέχουν ισότιμα και να αναλαμβάνουν **ηγετικό ρόλο** στην ευρωπαϊκή κοινωνία μας.

Ειδικότερα, οι **κύριοι στόχοι** είναι να :

- ✚ Σταματήσει η **έμφυλη βία**.
- ✚ Αμφισβητηθούν τα **έμφυλα στερεότυπα**.
- ✚ Γεφυρωθεί το χάσμα μεταξύ των φύλων στην **αγορά εργασίας**.
- ✚ Επιτευχθεί η **ίση συμμετοχή** των δύο φύλων σε διάφορους τομείς της **οικονομίας**.
- ✚ Αντιμετωπιστεί το **μισθολογικό και συνταξιοδοτικό χάσμα** μεταξύ των φύλων.
- ✚ Γεφυρωθεί το χάσμα μεταξύ των φύλων όσον αφορά τη **φροντίδα**.
- ✚ Επιτευχθεί η **ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων** στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και στην **πολιτική**.

Η Στρατηγική ακολουθεί μια διττή προσέγγιση της **συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου** σε συνδυασμό με στοχευμένες δράσεις, ενώ η **διατομεακότητα** αποτελεί οριζόντια αρχή για την εφαρμογή της.¹³ Αν και η Στρατηγική επικεντρώνεται σε δράσεις εντός της ΕΕ, είναι συνεπής με την εξωτερική πολιτική της ΕΕ για την ισότητα των φύλων και την ενδυνάμωση των γυναικών.¹⁴

Δράσεις σε επίπεδο ΕΕ βάσει των παραπάνω στόχων:

✚ Καταπολέμηση της Έμφυλης Βίας¹⁵

Η έμφυλη βία ορίζεται ως η βία που ασκείται κατά ενός προσώπου εξαιτίας του φύλου του ή ως η βία που πλήττει δυσανάλογα πρόσωπα ενός συγκεκριμένου φύλου.

Η βία κατά των γυναικών νοείται ως παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ως μορφή διάκρισης κατά των γυναικών, και περιλαμβάνει όλες τις πράξεις βίας με βάση το φύλο που έχουν ως αποτέλεσμα ή είναι πιθανό να οδηγήσουν σε:

- Σωματική βλάβη
- Σεξουαλική βλάβη
- Ψυχολογική ή οικονομική ζημία
- Πόνο και εκφοβισμό των γυναικών

¹³ Ο απολογισμός της θέσης της ΕΕ και των κρατών-μελών της όσον αφορά την ισότητα των φύλων πραγματοποιείται στο πλαίσιο της ετήσιας «Έκθεσης για την Ισότητα των Φύλων». Στην Έκθεση τονίζονται τα επιτεύγματα της ΕΕ στους πέντε βασικούς τομείς που καλύπτει η στρατηγική, ενώ παρατίθενται ενθαρρυντικά παραδείγματα από τα κράτη-μέλη και από έργα ενωσιακής χρηματοδότησης στους τομείς αυτούς. Η σχετική Έκθεση του 2022 είναι διαθέσιμη εδώ.

¹⁴ Η ΕΕ προωθεί και στηρίζει οικονομικά την ισότητα των φύλων και τη χειραφέτηση των γυναικών σε ολόκληρο τον κόσμο. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την προώθηση της ισότητας των φύλων και των δικαιωμάτων των γυναικών πέραν της ΕΕ, βλέπε: [Promoting gender equality & women's rights beyond the EU](#)

¹⁵ Διαθέσιμο στο: [Πώς η ΕΕ αντιμετωπίζει την έμφυλη βία; | Επικαιρότητα | Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο](#) και [Βία με βάση το φύλο](#)

Παραδείγματα βίας με βάση το φύλο είναι η **ενδοοικογενειακή βία**, η οποία περιλαμβάνει όλες τις πράξεις σωματικής, σεξουαλικής, ψυχολογικής και οικονομικής βίας που συμβαίνουν εντός της οικογένειας, της οικιακής μονάδας ή μεταξύ στενών συντρόφων.¹⁶ Η **σεξουαλική βία** ή **παρενόχληση**, η οποία περιλαμβάνει ανεπιθύμητη λεκτική, σωματική ή άλλη μη λεκτική συμπεριφορά σεξουαλικής φύσης με σκοπό ή αποτέλεσμα την παραβίαση της αξιοπρέπειας ενός ατόμου.¹⁷ Ο **ακρωτηριασμός των γυναικείων γεννητικών οργάνων (FGM)** ως η τελετουργική κοπή ή αφαίρεση ορισμένων ή όλων των εξωτερικών γυναικείων γεννητικών οργάνων.¹⁸ Ο **καταναγκαστικός γάμος**, ο οποίος αναφέρεται σε γάμο που έχει συναφθεί υπό βία ή εξαναγκασμό, εννοώντας είτε σωματική πίεση είτε συναισθηματική και ψυχολογική πίεση. Καθώς και η **διαδικτυακή βία**, που αποτελεί έναν όρο-ομπρέλα ο οποίος χρησιμοποιείται για να περιγράψει όλα τα είδη παράνομων ή επιβλαβών συμπεριφορών κατά των γυναικών στον διαδικτυακό χώρο (π.χ., παράνομες απειλές, καταδίωξη ή υποκίνηση βίας, ανεπιθύμητα, προσβλητικά ή σεξουαλικά σαφή μηνύματα ή μηνύματα, κοινή χρήση ιδιωτικών εικόνων ή βίντεο χωρίς συγκατάθεση, κλπ.). Οι συμπεριφορές αυτές μπορούν να συνδεθούν με εμπειρίες βίας στην πραγματική ζωή ή να περιορίζονται μόνο στο διαδικτυακό περιβάλλον.¹⁹

Τι κάνει η ΕΕ για την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας;

Η ΕΕ προστατεύει τις γυναίκες και τα παιδιά από έμφυλη και ενδοοικογενειακή βία μέσω της **νομοθεσίας** καθώς και άλλων **πρακτικών μέτρων**. Ειδικότερα, η **Στρατηγική της ΕΕ για την ισότητα των φύλων 2020-2025** επιβεβαιώνει τη δέσμευση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια για την πρόληψη και την καταπολέμηση της έμφυλης βίας, την υποστήριξη και την προστασία των θυμάτων και να καταστήσει τους δράστες υπόλογους. Σε αυτήν την κατεύθυνση, η Στρατηγική προβλέπει μια **φιλόδοξη δέσμη μέτρων για τον τερματισμό της έμφυλης βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας**.

Επί του παρόντος δεν υπάρχει ειδικό νομικό μέσο για την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας σε επίπεδο ΕΕ.²⁰ Ωστόσο, το θέμα καλύπτεται από

¹⁶ Το 22 % όλων των γυναικών που είχαν σύντροφο έχουν βιώσει σωματική και/ή σεξουαλική βία από σύντροφο από την ηλικία των 15 ετών.

¹⁷ Μεταξύ 45 % και 55 % των γυναικών στην ΕΕ έχουν υποστεί σεξουαλική παρενόχληση από την ηλικία των 15 ετών.

¹⁸ Η πρακτική αυτή παραβιάζει το σώμα των γυναικών και συχνά βλάπτει τη σεξουαλικότητα, την ψυχική υγεία, την ευημερία και τη συμμετοχή τους στην κοινότητά τους. Μπορεί ακόμη και να οδηγήσει σε θάνατο. Σήμερα, περισσότερα από 200 εκατομμύρια κορίτσια και γυναίκες που ζουν σε όλο τον κόσμο έχουν υποστεί ακρωτηριασμό των γυναικείων γεννητικών οργάνων. Τουλάχιστον 600.000 γυναίκες που ζουν στην ΕΕ έχουν υποστεί ακρωτηριασμό των γυναικείων γεννητικών οργάνων.

¹⁹ Μία στις 10 γυναίκες στην ΕΕ έχει υποστεί παρενόχληση στον κυβερνοχώρο από την ηλικία των 15 ετών.

²⁰ Η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας, η «Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης», αποτελεί σημείο αναφοράς για τα διεθνή πρότυπα στον τομέα αυτό. Η ΕΕ υπέγραψε τη Σύμβαση το 2017, σηματοδοτώντας την πρόθεση να καταστεί συμβαλλόμενο μέρος αυτής της πιο προηγμένης συμφωνίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα σχετικά με την προστασία των γυναικών από τη βία. Η ολοκλήρωση της προσχώρησης της ΕΕ αποτελεί βασική πολιτική προτεραιότητα, καθώς όλα τα κράτη-μέλη έχουν υπογράψει τη Σύμβαση, ορισμένα, όμως δεν την έχουν επικυρώσει ακόμα. Τον Ιανουάριο του 2021, το Κοινοβούλιο χαιρέτισε την πρόθεση της Επιτροπής να προτείνει μέτρα για την επίτευξη των στόχων της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης μέσα το 2021, εφόσον εν λόγω κράτη-μέλη συνεχίσουν

διάφορες Οδηγίες και Κανονισμούς, ιδίως στους τομείς της **δικαστικής συνεργασίας** σε ποινικές υποθέσεις (ιδίως όσον αφορά την πρόληψη του εγκλήματος και τα δικαιώματα των θυμάτων εγκληματικών πράξεων), την **ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών** και την **πολιτική ασύλου**. Για παράδειγμα, τα δικαιώματα των θυμάτων ενισχύονται σε όλα τα στάδια της ποινικής διαδικασίας μέσω της **Οδηγίας 2012/29**²¹ της ΕΕ για τη **θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία όλων των θυμάτων όλων των εγκλημάτων**. Επιπλέον, η ΕΕ έχει θεσπίσει μέσα για την αμοιβαία αναγνώριση των μέτρων προστασίας. Τα μέτρα αυτά διασφαλίζουν ότι μέσα όπως η επιβολή περιοριστικών όρων ή η απαγόρευση εντολών που εκδίδονται σε ένα κράτος-μέλος αναγνωρίζονται σε ένα άλλο με ελάχιστη γραφειοκρατία. Τα κράτη-μέλη υποχρεούνται, επίσης, να **απαγορεύουν την παρενόχληση λόγω φύλου** στην απασχόληση.

Επιπρόσθετα, στις 8 Μαρτίου 2022, η Επιτροπή ενέκρινε **πρόταση Οδηγίας για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας**.²² Η Πρόταση θεσπίζει στοχευμένους κανόνες για την προστασία αυτής της ομάδας θυμάτων εγκληματικών πράξεων, προκειμένου να ενισχυθούν οι δράσεις που αναλαμβάνουν τα κράτη-μέλη. Στόχος της είναι να διασφαλίσει ένα **ελάχιστο επίπεδο προστασίας σε ολόκληρη την ΕΕ από αυτή τη μορφή βίας**, ανεξάρτητα από το αν λαμβάνει χώρα εντός ή εκτός διαδικτύου.

Η ΕΕ στηρίζει επίσης την **έρευνα σχετικά με την έμφυλη βία**. Για παράδειγμα, προς υποστήριξη της πρότασης Οδηγίας για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας, η Επιτροπή ζήτησε την εκπόνηση της συγκριτικής μελέτης του ευρωπαϊκού δικτύου νομικών εμπειρογνομώνων για την **ισότητα των φύλων** και την **απαγόρευση των διακρίσεων** σχετικά με την ποινικοποίηση της έμφυλης βίας κατά των γυναικών στα ευρωπαϊκά κράτη.²³ Το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων διενήργησε, επίσης, μελέτη σχετικά με το **κόστος της έμφυλης βίας** στην Ευρωπαϊκή Ένωση.²⁴

Η ΕΕ διευκολύνει ακόμα την **εξεύρεση κοινών λύσεων μεταξύ των κρατών-μελών** μέσω της διοργάνωσης ανταλλαγής **ορθών πρακτικών** για θέματα ισότητας των φύλων. Για παράδειγμα, το πρόγραμμα αμοιβαίας μάθησης για την ισότητα των φύλων οδήγησε στη διεξαγωγή σεμιναρίων σχετικά με διάφορες πτυχές του τερματισμού της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας. Παράλληλα, η **ευαισθητοποίηση** είναι καίριας σημασίας για τη διάδοση του σαφούς μηνύματος μηδενικής ανοχής σε όλες τις μορφές βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών. Τα **θύματα** θα πρέπει να **ενημερώνονται** για τα δικαιώματά τους και τις υπηρεσίες υποστήριξης που έχουν στη διάθεσή τους.

να παρεμποδίζουν την επικύρωσή της από την ΕΕ. Βλέπε περισσότερα στο: [Πώς η ΕΕ αντιμετωπίζει την έμφυλη βία/ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο](#)

²¹ Διαθέσιμη στο: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012L0029&from=FR>

²² Διαθέσιμη στο: [EUR-Lex - 52022PC0105 - EL - EUR-Lex](#)

²³ Διαθέσιμη στο: <https://www.equalitylaw.eu/downloads/5535-criminalisation-of-gender-based-violence-against-women-in-european-states-including-ict-facilitated-violence-1-97-mb>

²⁴ Διαθέσιμη στο: [The costs of gender-based violence in the European Union | European Institute for Gender Equality](#)

Χρηματοδότηση και στήριξη

Εκτός από τις κυβερνήσεις και τις περιφερειακές και τοπικές αρχές, οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ) είναι σε θέση να αναπτύσσουν πρωτοβουλίες για την πρόληψη της βίας και τη στήριξη των θυμάτων. Σε αυτό το πλαίσιο, η ΕΕ στηρίζει ένα ευρύ φάσμα ΜΚΟ, καθώς και ευρωπαϊκών δικτύων, δημόσιων διοικήσεων, αρχών και θεσμικών οργάνων των κρατών-μελών της ΕΕ, που διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο σε ενωσιακό, εθνικό και τοπικό επίπεδο σε ό,τι αφορά την πρόληψη της βίας κατά των γυναικών και τη στήριξη των θυμάτων. Παραδείγματος χάριν, η Επιτροπή παρέχει **χρηματοδότηση** σε οργανώσεις για έργα σχετικά με την **πρόληψη** και την **καταπολέμηση**, σε όλα τα επίπεδα, όλων των μορφών έμφυλης βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών και της ενδοοικογενειακής βίας, της βίας κατά παιδιών, νέων και άλλων ομάδων κινδύνου, καθώς και για τη στήριξη και την προστασία όλων των άμεσων και έμμεσων θυμάτων της βίας αυτής μέσω του σκέλους «Δάφνη» του Προγράμματος «**Ιθαγένεια, ισότητα, δικαιώματα και αξίες**». Επίσης, το Πρόγραμμα «**Δικαιοσύνη**» παρέχει χρηματοδότηση σε οργανισμούς που βοηθούν τα θύματα να έχουν **πρόσβαση στη δικαιοσύνη**, καθώς και σε οργανισμούς που εργάζονται για την **ορθή εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ** σχετικά με τις εντολές προστασίας.

Γραμμές βοήθειας

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανέλαβε την πρωτοβουλία της γερμανικής Προεδρίας του Συμβουλίου το 2020 για τη δημιουργία μιας **πανευρωπαϊκής γραμμής βοήθειας (116 016)** για τα θύματα βίας κατά των γυναικών. Η εναρμονισμένη γραμμή βοήθειας θα χρησιμεύσει για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και την παροχή βοήθειας στα θύματα σύμφωνα με τη Στρατηγική για την ισότητα των φύλων 2020-2025 και την πρόταση Οδηγίας για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας. Ο κοινός αριθμός σε επίπεδο ΕΕ θα επιτρέψει στα θύματα βίας να καλούν από οποιοδήποτε μέρος της ΕΕ, έχοντας πρόσβαση σε συμβουλές και υποστήριξη. Ο αριθμός θα συνδέεται με τις εθνικές γραμμές βοήθειας, μέσω των οποίων παρέχονται και οι υπηρεσίες υποστήριξης για τα θύματα.

Δράση της ΕΕ για την ισότητα των αμοιβών²⁵

Το χάσμα των αμοιβών μεταξύ των φύλων στη ΕΕ

Ως μισθολογικό χάσμα μεταξύ των φύλων νοείται η διαφορά μεταξύ των μέσων ετήσιων αποδοχών μεταξύ γυναικών και ανδρών. Βασίζεται στους μισθούς που καταβάλλονται απευθείας στους εργαζόμενους πριν αφαιρεθεί ο φόρος εισοδήματος και οι εισφορές κοινωνικής ασφάλισης, ενώ στους υπολογισμούς αυτούς λαμβάνονται υπόψη μόνο οι επιχειρήσεις με 10 εργαζομένους και άνω. Σε επίπεδο ΕΕ, παρότι, η αρχή της «**ίσης αμοιβής για ίση εργασία**» θεσμοθετήθηκε ήδη από το 1957, με τη Συνθήκη τη Ρώμης, το **χάσμα αμοιβών**

²⁵ Διαθέσιμο στο: [Τι είναι το μισθολογικό χάσμα μεταξύ των φύλων και πώς υπολογίζεται/ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο/ και \[Equal pay\]\(#\)](#)

μεταξύ των δύο φύλων παραμένει πεισματικά ευρύ, με μικρές μόνο βελτιώσεις να έχουν σημειωθεί τα τελευταία χρόνια. Παραδείγματος χάριν, για το έτος 2020, η μέση διαφορά των αμοιβών μεταξύ των φύλων στην ΕΕ ανήλθε στο 13%, καταδεικνύοντας την ευρύτητα του μισθολογικού χάσματος μεταξύ γυναικών και ανδρών, καθώς αυτό συνεπάγεται ότι οι γυναίκες κερδίζουν 13 % κατά μέσο όρο λιγότερο ανά ώρα από τους άνδρες.

Αν και υπάρχουν διάφορες ερμηνείες σχετικά με τις μισθολογικές διαφορές μεταξύ των φύλων στην ΕΕ (π.χ., η μερική απασχόληση, οι διακοπές σταδιοδρομίας λόγω οικογενειακών ευθυνών, ο τομεακός διαχωρισμός, το άνισο μερίδιο αμειβόμενης και μη αμειβόμενης εργασίας κ.α.),²⁶ **το μεγαλύτερο μέρος του μισθολογικού χάσματος μεταξύ των φύλων παραμένει ανεξήγητο** και δεν μπορεί να συνδεθεί με τα χαρακτηριστικά των εργαζομένων ή του χώρου εργασίας, όπως η εκπαίδευση, το επάγγελμα, ο χρόνος εργασίας ή η οικονομική δραστηριότητα για την οποία εργάζεται το άτομο. Ως εκ τούτου, η ΕΕ αντιμετωπίζει το χάσμα αμοιβών μεταξύ των φύλων από διάφορες οπτικές γωνίες. Για παράδειγμα, η μεγαλύτερη διαφάνεια στις αμοιβές αναμένεται να συμβάλει στην αποκάλυψη αδικαιολόγητων μισθολογικών διαφορών λόγω φύλου για ίση εργασία ή εργασία ίσης αξίας και θα βοηθήσει τα θύματα μισθολογικών διακρίσεων να αναζητήσουν επανόρθωση και να επιβάλουν το δικαίωμά τους για ίση αμοιβή. Στόχος, επομένως, είναι η προώθηση της αποτελεσματικής αρχής της ισότητας των αμοιβών με τη θέσπιση νέας νομοθεσίας και την παρακολούθηση της εφαρμογής της.

²⁶ Βλέπε αναλυτικότερα: [The gender pay gap situation in the EU](#)

Πόσο ίσοι είμαστε;

Μισθολογικό χάσμα μεταξύ των φύλων ανά χώρα της ΕΕ*

[διαφορά μεταξύ των μέσων ακαθάριστων ωριαίων αποδοχών ανδρών και γυναικών εργαζομένων, ως ποσοστό επί τοις % των ακαθάριστων αποδοχών των ανδρών **]

* Τα στοιχεία για την Ελλάδα και την Ιρλανδία αφορούν το 2018. Όλα τα υπόλοιπα στοιχεία αφορούν το 2020.

** Δεδομένα που υπολογίστηκαν για επιχειρήσεις με ≥ 10 εργαζόμενους, εξαιρουμένης της Τσεχίας; τα δεδομένα υπολογίστηκαν για επιχειρήσεις με 1 ή περισσότερους εργαζόμενους.

Ίση αμοιβή για ίση εργασία

Η ίση αμοιβή για ίση εργασία είναι μία από **τις θεμελιώδεις αρχές** της ΕΕ που κατοχυρώνονται στο άρθρο 157 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ). Οι χώρες της ΕΕ πρέπει να **εξαλείψουν τις διακρίσεις** λόγω φύλου όσον αφορά όλες τις πτυχές και τους όρους αμοιβής για την ίδια εργασία ή για εργασία ίσης αξίας.

Εν προκειμένω, η ΕΕ παρακολουθεί την **ορθή μεταφορά και επιβολή της Οδηγίας 2006/54/ΕΚ**²⁷ για την **ισότητα των αμοιβών** και στηρίζει τις χώρες της ΕΕ στην ορθή εφαρμογή των υφιστάμενων κανόνων. Ειδικότερα, η Οδηγία 2006/54/ΕΚ ενοποίησε τις υφιστάμενες Οδηγίες για την ισότητα των φύλων στον τομέα της απασχόλησης μαζί με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Παράλληλα, τον Μάρτιο του 2020, η Επιτροπή προέβη σε ενδελεχή αξιολόγηση του υφιστάμενου πλαισίου για την ίση αμοιβή για ίση εργασία ή για εργασία ίσης αξίας.²⁸

Διαφάνεια στις αμοιβές

Η έλλειψη μισθολογικής διαφάνειας δεν επιτρέπει την ορθή αξιολόγηση της ύπαρξης μισθολογικών ανισοτήτων και έτσι πολλές φορές οι γυναίκες δεν γνωρίζουν τις μισθολογικές διακρίσεις που ενδέχεται να υφίστανται στην εργασία τους. Σε αυτό το πλαίσιο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε σχετική Σύσταση,²⁹ έχοντας ως στόχο την ενίσχυση της αρχής της ίσης αμοιβής μεταξύ ανδρών και γυναικών (**Μάρτιος 2014**). Η εν λόγω **Σύσταση** παρέχει καθοδήγηση ώστε να βοηθήσει τα κράτη-μέλη να εφαρμόσουν αποτελεσματικότερα την **αρχή της ισότητας των αμοιβών** με την ενίσχυση της **μισθολογικής διαφάνειας**.

Επιπρόσθετα, η Επιτροπή υπέβαλε **πρόταση Οδηγίας**³⁰ για την ενίσχυση της εφαρμογής της αρχής της ίσης αμοιβής για ίση εργασία ή για εργασία ίσης αξίας μεταξύ ανδρών και γυναικών μέσω μηχανισμών μισθολογικής διαφάνειας και επιβολής (**Μάρτιος 2021**). Η Πρόταση βασίζεται στο άρθρο 157 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ, το οποίο προβλέπει ότι η ΕΕ δύναται να θεσπίζει μέτρα για τη διασφάλιση της εφαρμογής της αρχής «ίσες ευκαιρίες και ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών σε θέματα απασχόλησης και εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της ίσης αμοιβής για όμοια εργασία ή για εργασία της αυτής αξίας».³¹

²⁷ Διαθέσιμη στο: [EUR-Lex - 32006L0054 - EL - EUR-Lex](#)

²⁸ Διαθέσιμη στο: https://commission.europa.eu/system/files/2020-03/swd-2020-50_en.pdf

²⁹ Διαθέσιμη εδώ: [EUR-Lex - 32014H0124 - EL - EUR-Lex](#)

³⁰ Διαθέσιμη εδώ: [EUR-Lex - 52021PC0093 - EL - EUR-Lex](#)

³¹ Κατά την προετοιμασία της Πρότασης, η Επιτροπή δρομολόγησε μια ευρεία και χωρίς αποκλεισμούς διαδικασία διαβούλευσης με το κοινό, τα κράτη-μέλη και τους κοινωνικούς εταίρους, η οποία ολοκληρώθηκε στις 28 Μαΐου 2020. Η παρούσα πρωτοβουλία αποτελεί συνέχεια της αξιολόγησης από την Επιτροπή των σχετικών νομικών διατάξεων και των προηγούμενων εργασιών της Επιτροπής, καθώς και της εκτίμησης επιπτώσεων.

Στις 15 Δεκεμβρίου 2022, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο κατέληξαν σε πολιτική συμφωνία σχετικά με την Οδηγία για τα μέτρα μισθολογικής διαφάνειας.³²

Βασικά στοιχεία της Οδηγίας για τη διαφάνεια των αμοιβών

➤ Μέτρα διαφάνειας πληρωμής:

- **Διαφάνεια πληρωμής για άτομα που αναζητούν εργασία:** Οι εργοδότες θα πρέπει να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με το αρχικό επίπεδο αμοιβής ή το εύρος του στην προκήρυξη κενής θέσης εργασίας ή πριν από τη συνέντευξη για δουλειά. Οι εργοδότες δεν θα επιτρέπεται να ρωτούν τους υποψήφιους εργαζόμενους για το μισθολογικό τους ιστορικό.
- **Δικαίωμα ενημέρωσης για τους εργαζομένους:** Οι εργαζόμενοι θα έχουν το δικαίωμα να ζητούν πληροφορίες από τον εργοδότη τους για το ατομικό επίπεδο αμοιβής τους και για τα μέσα επίπεδα αμοιβής, κατανεμημένα ανά φύλο, για κατηγορίες εργαζομένων που κάνουν την ίδια εργασία ή εργασία ίσης αξίας. Το δικαίωμα αυτό θα ισχύει για όλους τους εργαζόμενους, ανεξάρτητα από το μέγεθος της εταιρείας.
- **Αναφορά σχετικά με το μισθολογικό χάσμα μεταξύ των δύο φύλων:** Οι εργοδότες με τουλάχιστον 100 εργαζομένους θα πρέπει να δημοσιεύουν πληροφορίες σχετικά με το μισθολογικό χάσμα μεταξύ γυναικών και ανδρών εργαζομένων. Σε ένα πρώτο στάδιο, οι εργοδότες με τουλάχιστον 250 εργαζόμενους θα δημοσιεύουν πληροφορίες κάθε χρόνο, ενώ οι εργοδότες με μεταξύ 150 και 249 εργαζόμενους κάθε τρία χρόνια. Επίσης, πέντε χρόνια μετά τη μεταφορά της Οδηγίας, οι εργοδότες με 100 έως 149 εργαζόμενους θα πρέπει και αυτοί να υποβάλλουν σχετική έκθεση κάθε τρία χρόνια.
- **Κοινή εκτίμηση αμοιβών:** Όταν η αναφορά αμοιβών αποκαλύπτει μισθολογική διαφορά μεταξύ των δύο φύλων κατά, τουλάχιστον, 5% και όταν ο εργοδότης δεν μπορεί να δικαιολογήσει τη διαφορά βάσει αντικειμενικών παραγόντων ουδέτερων ως προς το φύλο, οι εργοδότες θα πρέπει να προβαίνουν σε εκτίμηση των αμοιβών, σε συνεργασία με τους εκπροσώπους των εργαζομένων.

➤ Καλύτερη πρόσβαση στη δικαιοσύνη για τα θύματα μισθολογικών διακρίσεων:

- **Αποζημίωση για εργαζόμενους:** οι εργαζόμενοι που έχουν υποστεί διακρίσεις λόγω φύλου θα μπορούν να λαμβάνουν αποζημίωση, συμπεριλαμβανομένης της πλήρους ανάκτησης των καθυστερούμενων αποδοχών και των σχετικών μπόνους ή πληρωμών σε είδος.
- **Βάρος απόδειξης για τον εργοδότη:** όταν ο εργοδότης δεν εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του για διαφάνεια, θα εναπόκειται στον εργοδότη, και όχι στον εργαζόμενο, να αποδείξει ότι δεν υπήρξε διάκριση σε σχέση με τις αμοιβές.

³²Βλέπε περισσότερα στο: [New EU rules for pay transparency](#)

- **Οι κυρώσεις θα περιλαμβάνουν πρόστιμα:** τα κράτη-μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν ειδικές κυρώσεις για παραβάσεις του κανόνα της ίσης αμοιβής, συμπεριλαμβανομένων των προστίμων.
- **Τα όργανα ισότητας και οι εκπρόσωποι των εργαζομένων** θα μπορούν να ενεργούν σε νομικές ή διοικητικές διαδικασίες για λογαριασμό των εργαζομένων.

Η **πολιτική συμφωνία** που επιτεύχθηκε μεταξύ **Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου** και **Συμβουλίου** υπόκειται πλέον σε επίσημη έγκριση από τους (συν)νομοθέτες. Μόλις συμφωνηθεί, η Οδηγία θα τεθεί σε ισχύ 20 ημέρες μετά τη δημοσίευσή της στην Επίσημη Εφημερίδα και τα κράτη-μέλη θα πρέπει, εν συνεχεία, να μεταφέρουν τα νέα στοιχεία τής στο εθνικό τους δίκαιο εντός τριών ετών.

Σχέδιο δράσης για το μισθολογικό χάσμα μεταξύ των φύλων

Τον Νοέμβριο του 2017, η Επιτροπή ενέκρινε το Σχέδιο Δράσης της ΕΕ για την περίοδο 2017-2019: «**Αντιμετώπιση του μισθολογικού χάσματος μεταξύ των φύλων**».³³ Βασικό στόχο του Σχεδίου αποτέλεσε η αντιμετώπιση των διαφόρων βαθύτερων αιτιών του μισθολογικού χάσματος μεταξύ των φύλων μέσω μιας ολιστικής προσέγγισης. Ως εκ τούτου, το Σχέδιο περιλάμβανε 24 σημεία δράσης, καταναμεμμένων σε 8 κύριους άξονες:

- Βελτίωση της εφαρμογής της αρχής της ισότητας των αμοιβών.
- Καταπολέμηση του διαχωρισμού σε επαγγέλματα και τομείς.
- Σπάζοντας την γυάλινη οροφή: αντιμετώπιση του κάθετου διαχωρισμού.
- Αντιμετώπιση της «ποινής φροντίδας».
- Καλύτερη αξιοποίηση των δεξιοτήτων, των προσπαθειών και των ευθυνών των γυναικών.
- Αποκάλυψη ανισοτήτων και στερεοτύπων.
- Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση σχετικά με το μισθολογικό χάσμα μεταξύ των φύλων.³⁴
- Ενίσχυση των εταιρικών σχέσεων για την αντιμετώπιση του μισθολογικού χάσματος μεταξύ των φύλων.

✚ Νομοθεσία της ΕΕ για τις οικογενειακές άδειες και την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής

³³ [EU Action Plan 2017-2019 - Tackling the gender pay gap \(communication\) | European Economic and Social Committee](#)

³⁴ Για παράδειγμα, καθιερώθηκε η «Ημέρα Ίσης Αμοιβής» 15/11, η οποία πραγματοποιείται σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες (π.χ. Αυστρία, Βέλγιο, Τσεχία, Εσθονία, Γαλλία, Κάτω Χώρες, Πορτογαλία, Σλοβακία, Ισπανία και Σουηδία). Στόχος της εκδήλωσης είναι η ευαισθητοποίηση σχετικά με το μισθολογικό χάσμα μεταξύ των φύλων. Έχει κεντρίσει το ενδιαφέρον των ΜΜΕ, αποτελώντας έμπνευση για διάφορες εθνικές εκστρατείες για την ισότητα των αμοιβών. Βλέπε περισσότερα στο: [Equal Pay Day](#)

Η ΕΕ ενθαρρύνει την ίση συμμετοχή γυναικών και ανδρών στην αγορά εργασίας και τον ισότιμο καταμερισμό των ευθυνών περίθαλψης. Σε αυτό το πλαίσιο, προβλέπει μια σειρά νομοθετικών πράξεων που δημιουργούν τα ελάχιστα δικαιώματα των πολιτών της ΕΕ, έτσι ώστε να συνδυάζουν την εργασία με τις οικογενειακές υποχρεώσεις.

Νομοθετική δράση

Η ΕΕ παρέχει έναν κατάλογο νομοθετικών νομοσχεδίων, τα οποία καθορίζουν το ελάχιστο των απαιτήσεων για τα ευρωπαϊκά κράτη-μέλη αναφορικά με:

- Την άδεια μητρότητας.
- Την άδεια πατρότητας.
- Τη γονική άδεια.
- Την αποχώρηση των φροντιστών.
- Το δικαίωμα αίτησης ευέλικτων ρυθμίσεων εργασίας για τους γονείς και τους φροντιστές.

Αναλυτικότερα:

Δικαίωμα σε άδεια μητρότητας

Τα κράτη-μέλη της έχουν διαφορετικούς κανονισμούς για την άδεια μητρότητας. Όμως:

- Σύμφωνα με την Οδηγία 92/85,³⁵ οι γυναίκες δικαιούνται τουλάχιστον 14 εβδομάδες άδειας μητρότητας και τουλάχιστον δύο από αυτές είναι υποχρεωτικές.
- Η άδεια μητρότητας αντισταθμίζεται τουλάχιστον στο εθνικό επίπεδο των αποδοχών ασθενείας.

Δικαίωμα σε άδεια πατρότητας

Τα κράτη-μέλη της ΕΕ έχουν διαφορετικούς κανονισμούς για την άδεια πατρότητας. Όμως:

- Η Οδηγία 2019/1158³⁶ εισήγαγε την άδεια πατρότητας. Οι πατέρες/δεύτεροι γονείς έχουν το δικαίωμα να λαμβάνουν τουλάχιστον 10 εργάσιμες ημέρες άδειας πατρότητας περίπου από τη στιγμή της γέννησης του παιδιού.
- Η άδεια πατρότητας αντισταθμίζεται τουλάχιστον στο εθνικό επίπεδο των αποδοχών ασθενείας.

Δικαίωμα γονικής άδειας

- Η Οδηγία 2019/1158 θεσπίζει τουλάχιστον 4 μήνες γονικής άδειας.

³⁵ Διαθέσιμη στο: [EUR-Lex - 31992L0085 - EL - EUR-Lex](#)

³⁶ Διαθέσιμη στο: [EUR-Lex - 32019L1158 - EL - EUR-Lex](#)

- Τουλάχιστον 2 από τους 4 μήνες δεν είναι μεταβιβάσιμοι από τον ένα γονέα στον άλλο.
- Τουλάχιστον οι 2 μη μεταβιβάσιμοι μήνες πρέπει να αντισταθμίζονται επαρκώς σε επίπεδο που θα αποφασιστεί σε κάθε κράτος-μέλος (από τις 2 Αυγούστου 2024 για τις τελευταίες 2 εβδομάδες).
- Οι γονείς έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν τη λήψη της άδειας με ευέλικτο τρόπο (μερική και αποσπασματική).

Οι φροντιστές αποχωρούν

- Η Οδηγία 2019/1158 θεσπίζει πέντε εργάσιμες ημέρες ανά έτος άδειας φροντίδας για κάθε εργαζόμενο που παρέχει προσωπική φροντίδα ή στήριξη σε συγγενή ή σε πρόσωπο που ζει στο ίδιο νοικοκυριό.

Δικαίωμα αίτησης ευέλικτων ρυθμίσεων εργασίας

- Η οδηγία 2019/1158 παρέχει σε όλους τους εργαζόμενους γονείς παιδιών ηλικίας έως 8 ετών και σε όλους τους φροντιστές το δικαίωμα να ζητούν ευέλικτες ρυθμίσεις εργασίας.
- Αυτές περιλαμβάνουν μειωμένο ωράριο εργασίας, ευέλικτο ωράριο εργασίας και ευελιξία στη θέση εργασίας.

Νομική προστασία για την άδεια μητρότητας, την άδεια πατρότητας και την άδεια υιοθεσίας

- Η Οδηγία 2006/54 ορίζει ότι η γυναίκα που βρίσκεται σε άδεια μητρότητας δικαιούται να επιστρέψει στην εργασία της ή σε ισοδύναμη θέση υπό όρους και προϋποθέσεις που δεν είναι λιγότερο ευνοϊκοί γι' αυτήν. Δικαιούται, επίσης, να επωφεληθεί από κάθε βελτίωση των συνθηκών εργασίας που θα δικαιούνταν κατά τη διάρκεια της απουσίας της.
- Οι εργαζόμενοι άνδρες και γυναίκες προστατεύονται από την απόλυση λόγω της λήψης άδειας πατρότητας και υιοθεσίας. Έχουν το δικαίωμα να επιστρέψουν στις θέσεις εργασίας τους ή σε ισοδύναμες θέσεις υπό όρους και προϋποθέσεις που δεν είναι λιγότερο ευνοϊκοί γι' αυτούς. Έχουν το δικαίωμα, επίσης, να επωφελούνται από οποιαδήποτε βελτίωση των συνθηκών εργασίας την οποία θα δικαιούνταν κατά την απουσία τους.

Δικαιώματα των αυτοαπασχολούμενων εργαζομένων

- Η Οδηγία 2010/41³⁷ παρέχει δικαίωμα ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών που ασκούν μη μισθωτή δραστηριότητα.

³⁷ Διαθέσιμη στο: [EUR-Lex - 32010L0041 - EL - EUR-Lex](#)

- Θεσπίζει, επίσης, το δικαίωμα σε επιδόματα μητρότητας για τουλάχιστον 14 εβδομάδες.
- Η παρούσα Οδηγία παρέχει ακόμα πρόσβαση σε όλες τις υπηρεσίες οι οποίες παρέχουν προσωρινές αντικαταστάσεις που υπάρχουν σε εθνικό επίπεδο.

Παροχή χρηματοδότησης

Το πρόγραμμα για την «Απασχόληση και την Κοινωνική Καινοτομία»(EaSI) χρηματοδοτεί νέα πιλοτικά προγράμματα για εργοδότες που λαμβάνουν οικογενειακές άδειες και ευέλικτες ρυθμίσεις εργασίας. Η ΕΕ παρέχει επίσης χρηματοδοτική στήριξη μέσω του προγράμματος «Πολίτες, ισότητα, δικαιώματα και αξίες» (CERV).

✚ Επίτευξη ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων στη λήψη αποφάσεων³⁸

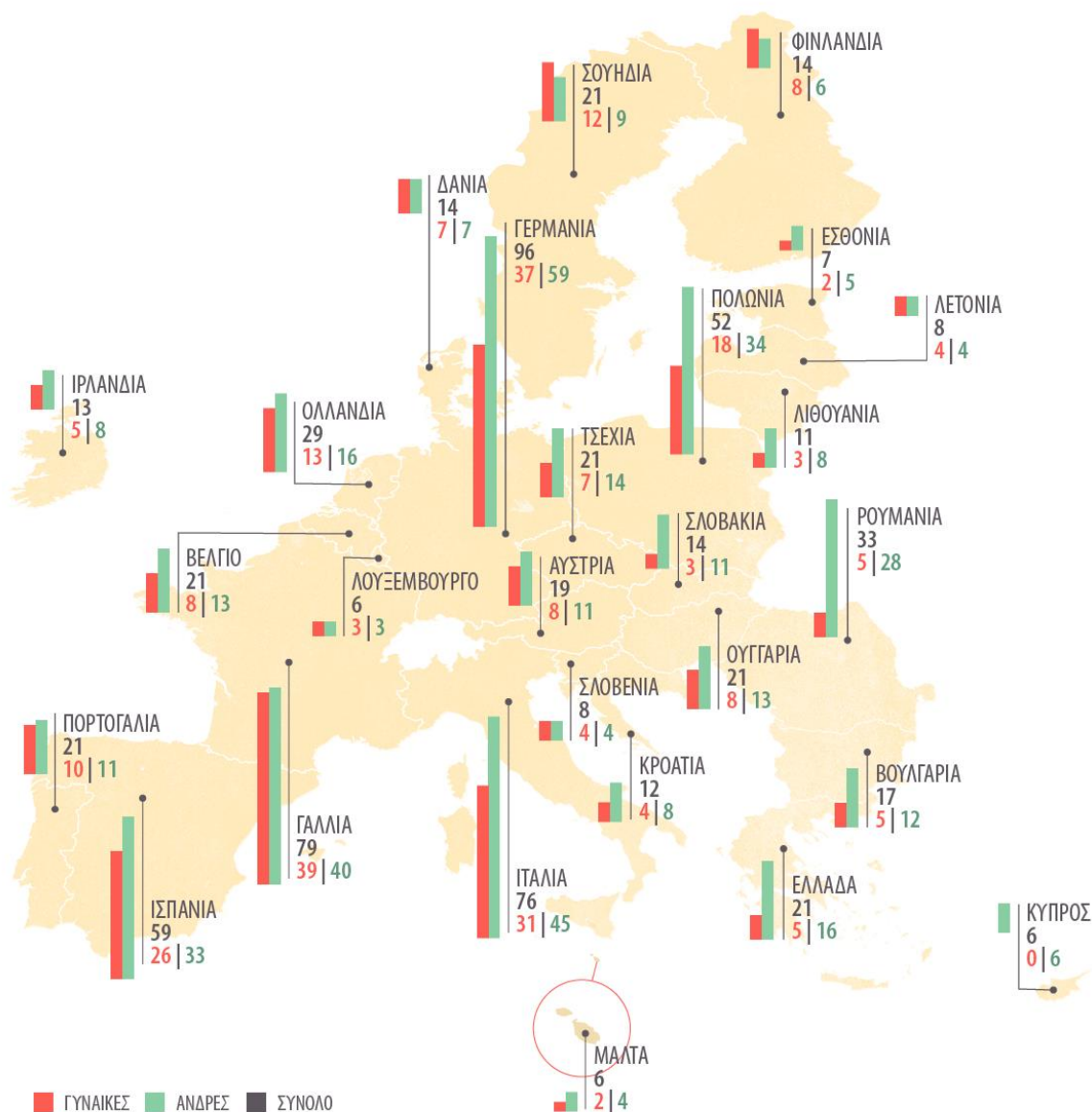
Οι **γυναίκες στην ΕΕ** αποτελούν περισσότερο από το ήμισυ του πληθυσμού, παρόλα αυτά εξακολουθούν να **υποεκπροσωπούνται σε θέσεις λήψης αποφάσεων** σε όλους τους τομείς. Για παράδειγμα, σε ό,τι αφορά τη λήψη πολιτικών αποφάσεων στην ΕΕ, οι γυναίκες αντιπροσωπεύουν, κατά μέσο όρο, το 33 % των μελών των εθνικών κοινοβουλίων. Αυτό σημαίνει ότι τα δύο τρίτα των βουλευτών του Κοινοβουλίου είναι άνδρες και η όποια σχετική πρόοδος παραμένει αργή και άنيση. Επίσης, οι γυναίκες αντιπροσωπεύουν μόλις το 32 % των ανώτερων υπουργών στις κυβερνήσεις των κρατών-μελών και μόνο το 26 % των ηγετών των μεγάλων πολιτικών κομμάτων.

Όσον αφορά την εκπροσώπηση των γυναικών στο **Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο**, παραμένει πάνω από τον παγκόσμιο αλλά και τον ευρωπαϊκό μέσο όρο για τα εθνικά κοινοβούλια. Μάλιστα, από τον Ιανουάριο του 2022, τη θέση του Προέδρου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κατέχει γυναίκα, η μαλτέζα ευρωβουλευτής Ρομπέρτα Μέτσολα.³⁹

³⁸ Διαθέσιμο στο: [Achieving gender balance in decision-making](#)

³⁹ Το 2019, δυο ευρωπαϊκά όργανα είχαν για πρώτη φορά γυναίκες στη θέση του Προέδρου. Η Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν έγινε Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με το Κολλέγιο των Επιτρόπων να απαρτίζεται από 12 γυναίκες και 14 άντρες. Επίσης, η Κριστίν Λαγκάρντ έγινε Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ύστερα από ψήφισμα του Κοινοβουλίου που ζητούσε τον διορισμό περισσότερων γυναικών σε κορυφαίες θέσεις του οικονομικού και νομισματικού τομέα. Βλέπε περισσότερα στο: [Οι γυναίκες στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο](#)

Μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου: κατάσταση στις 31 Ιανουαρίου 2022

Σε ό,τι αφορά τη λήψη αποφάσεων στο οικονομικό πεδίο, η πρόοδος των γυναικών στην εταιρική ηγεσία έχει σταδιακά αυξηθεί, παρόλα αυτά οι κορυφαίες θέσεις εργασίας εξακολουθούν να καταλαμβάνονται σε μεγάλο βαθμό από τους άνδρες. Περίπου το 30 % των μελών των διοικητικών συμβουλίων των μεγαλύτερων εισηγμένων εταιρειών της ΕΕ είναι γυναίκες. Οι γυναίκες εξακολουθούν να κατέχουν μόνο 1 στις 10 θέσεις προέδρου και διευθύνοντος συμβούλου του διοικητικού συμβουλίου (8,5 % και 7,8 % αντίστοιχα τον Οκτώβριο του 2021), ενώ σημαντικότερη βελτίωση παρατηρείται σε χώρες που έχουν λάβει νομοθετικά μέτρα για την αύξηση της ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων στα διοικητικά συμβούλια.

Τι κάνει η ΕΕ για την προώθηση της ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων στη διαδικασία λήψης αποφάσεων;

Νομοθεσία: Πρόταση για την ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων στα διοικητικά συμβούλια των εταιρειών

Τον Νοέμβριο του 2012, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε νομοθεσία επιδιώκοντας τη **βελτίωση της ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων στις θέσεις λήψης εταιρικών αποφάσεων στις μεγαλύτερες εισηγμένες εταιρείες της ΕΕ**. Στο επίκεντρο της Πρότασης εντοπίζεται μια διαφανής διαδικασία επιλογής των μελών του διοικητικού συμβουλίου βάσει σαφών κριτηρίων και σύγκρισης των προσόντων των υποψηφίων, που θα εφαρμοστούν από μεγάλες εισηγμένες εταιρείες που δεν πληρούν τον στόχο του 40 % για τα μη εκτελεστικά διοικητικά στελέχη (ή 33% για όλους τους τύπους διοικητικών στελεχών), διασφαλίζοντας δίκαιες και διαφανείς διαδικασίες επιλογής για την επιλογή των υποψηφίων για θέσεις διοικητικών συμβουλίων. Η προσέγγιση αυτή σέβεται τα προσόντα ενός υποψηφίου, θέτοντας τα ως αποφασιστικά κριτήρια. Τα κριτήρια για τις θέσεις των διοικητικών συμβουλίων καθορίζονται από τις ίδιες τις εταιρείες. Η καταλληλότητα, οι ικανότητες και οι επαγγελματικές επιδόσεις, και όχι το φύλο, παραμένουν οι βασικοί παράγοντες για τη διαδικασία επιλογής. Μόνο όταν δύο υποψήφιοι διαθέτουν τα ίδια προσόντα θα πρέπει να γίνεται η επιλογή υπέρ του υποεκπροσωπούμενου φύλου.

Στις 7 Ιουνίου 2022 επετεύχθη **πολιτική συμφωνία μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου** σχετικά με την πρόταση της Επιτροπής. Η συμφωνηθείσα Οδηγία θα διασφαλίσει τη βελτίωση της ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων στα διοικητικά συμβούλια των εισηγμένων εταιρειών σε ολόκληρη την ΕΕ, επιτρέποντας, παράλληλα, να υπάρχει ευελιξία στα κράτη-μέλη που έχουν θεσπίσει εξίσου αποτελεσματικά μέτρα. Η ευελιξία αυτή θα επιτρέψει την αναστολή των διαδικαστικών απαιτήσεων που ορίζονται στην Οδηγία.

Η πολιτική συμφωνία στην οποία κατέληξαν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο υπόκειται πλέον σε επίσημη έγκριση από τους (συν)νομοθέτες. Μόλις δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα, η Οδηγία θα τεθεί σε ισχύ 20 ημέρες μετά τη δημοσίευση και τα κράτη-μέλη θα

πρέπει στη συνέχεια να μεταφέρουν τα νέα στοιχεία της στο εθνικό τους δίκαιο εντός δύο ετών.

Βασικές διατάξεις της Οδηγίας

Η νέα Οδηγία⁴⁰ θέτει ως στόχο για τις μεγάλες **εταιρείες της ΕΕ να επιταχύνουν την πρόοδο προς την ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων στα διοικητικά τους συμβούλια**, με στόχο τουλάχιστον το 40% μεταξύ των μη εκτελεστικών μελών του διοικητικού συμβουλίου ή το 33 % μεταξύ όλων των διοικητικών στελεχών του υποεκπροσωπούμενου φύλου έως τις 30 Ιουνίου 2026.

Οι **εταιρείες με χαμηλότερο μερίδιο** θα κληθούν να προβούν σε διορισμούς βάσει **συγκριτικής ανάλυσης των προσόντων των υποψηφίων**, εφαρμόζοντας **σαφή, ουδέτερα ως προς το φύλο και αδιαμφισβήτητα κριτήρια**, ώστε να διασφαλίσουν ότι οι υποψήφιοι αξιολογούνται αντικειμενικά με βάση τα ατομικά τους προσόντα, ανεξαρτήτως φύλου.

Η προσέγγιση αυτή σέβεται τα προσόντα του εκάστοτε υποψηφίου ως τα αποφασιστικά κριτήρια. Τα κριτήρια για τις θέσεις των διοικητικών συμβουλίων θα καθορίζονται από τις ίδιες τις εταιρείες. **Η καταλληλότητα, οι ικανότητες και οι επαγγελματικές επιδόσεις, και όχι το φύλο**, θα παραμείνουν οι βασικοί παράγοντες για τη διαδικασία επιλογής. Μόνο όταν δύο υποψήφιοι διαθέτουν τα ίδια προσόντα θα πρέπει να γίνεται η επιλογή υπέρ του υποεκπροσωπούμενου φύλου.

Οι **μεγάλες εισηγμένες εταιρείες** θα πρέπει επίσης να αναλάβουν **ατομικές δεσμεύσεις** για την επίτευξη **ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων** μεταξύ των μελών του εκτελεστικού συμβουλίου τους.

Οι εταιρείες που δεν ανταποκρίνονται στον στόχο της Οδηγίας θα πρέπει να αναφέρουν τους λόγους και τα μέτρα που λαμβάνουν για την αντιμετώπιση της αδυναμίας αυτής.

Οι **κυρώσεις** των κρατών-μελών για τις **εταιρείες που δεν συμμορφώνονται** με τις υποχρεώσεις επιλογής και υποβολής εκθέσεων θα πρέπει να είναι **αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές**. Θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν πρόστιμα ή ακύρωση του διορισμού του «υπό αμφισβήτηση» διευθυντή. Τα κράτη-μέλη θα πρέπει να δημοσιεύουν, επίσης, πληροφορίες σχετικά με τις εταιρείες που επιτυγχάνουν τους στόχους, ασκώντας με αυτόν τον τρόπο και μια άτυπη πίεση στις υπόλοιπες ομοειδείς εταιρείες προς την επίτευξη των αντίστοιχων στόχων.

Η εγκριθείσα Οδηγία θα διασφαλίσει τη βελτίωση της ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων στα διοικητικά συμβούλια των εισηγμένων εταιρειών σε ολόκληρη την ΕΕ, **επιτρέποντας παράλληλα μια μορφή ευελιξίας στα κράτη-μέλη που έχουν θεσπίσει εξίσου αποτελεσματικά μέτρα**. Αναγνωρίζει, δηλαδή, ότι ορισμένα κράτη-μέλη μπορεί να έχουν

⁴⁰ Διαθέσιμη στο: [EUR-Lex - 32022L2381 - EL - EUR-Lex](#)

επιλέξει άλλα μέσα για τη βελτίωση της ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων στα διοικητικά συμβούλια των εταιρειών και επιτρέπει στα εν λόγω κράτη-μέλη να ακολουθήσουν τις αντίστοιχες προσεγγίσεις τους αντί των διαδικαστικών απαιτήσεων της Οδηγίας, υπό την προϋπόθεση ότι αυτές θα αποφέρουν απτά αποτελέσματα.

Η Οδηγία έχει προσωρινό χαρακτήρα και λήγει στις 31 Δεκεμβρίου 2038.